



# **Felső-Bácska Vidékfejlesztési Egyesület**

## **HELYI FEJLESZTÉSI STRATÉGIÁJA 2023-2027**

Készítette: Felső-Bácska Vidékfejlesztési Egyesület tervezőcsoportja

2023. szeptember 27.

## Tartalom

Rövidítések jegyzéke.....	3
Általános elvárások.....	<b>Hiba! A könyvjelző nem létezik.</b>
FEDLAP .....	<b>Hiba! A könyvjelző nem létezik.</b>
Bevezetés.....	3
1. A HFS és a KAP ST kapcsolata.....	4
2. A HFS előkészítése, tervezésének szervezése.....	6
3. A HFS által lefedett terület és lakosság meghatározása.....	8
4. Horizontális célok.....	10
4.1 Esélyegyenlőség.....	10
4.2 Fenntarthatóság és környezetvédelem .....	11
5. A 2014-2020-as programozási időszakra és az átmeneti időszakra (2021-2022) vonatkozó HFS megvalósulásának összegző értékelése, következtetések.....	11
6. Külső koherenciák azonosítása .....	13
7. Helyzetfeltárás .....	16
7.1 Helyi és helyzeti energiák bemutatása .....	16
7.2 SWOT analízis.....	18
8. A stratégia beavatkozási logikája .....	20
8.1 A stratégia jövőképe .....	21
8.2 A stratégia célhierarchiája .....	21
9. Cselekvési terv .....	23
9.1 Az intézkedések leírása .....	23
9.2 Együttműködések .....	31
9.3 Kommunikációs terv .....	31
9.4 Egyéb, a HACS által megvalósított projektek.....	34
10. Monitoring és Indikátorok .....	34
10.1 Monitoring .....	36
10.2 Az indikátorok megadása.....	38
11. Indikatív pénzügyi terv.....	41
Mellékletek .....	42

## Rövidítések jegyzéke

EU Európai Unió

HACS Helyi Akciócsoport

HBB Helyi Bíráló Bizottság

HF Helyi Felhívás

HFS Helyi Fejlesztési Stratégia

IH Irányító Hatóság

KAP Közös Agrárpolitika

KAP ST Közös Agrárpolitika Stratégiai Terv

LEADER Közösségi kezdeményezés a vidék gazdasági fejlesztése érdekében

SWOT Erősségek, Gyengeségek, Lehetőségek, Veszélyek elemzés módszer

VP Magyarország - Vidékfejlesztési Program 2014 - 2020

## Bevezetés

A Felső-Bácska Helyi Akciócsoport Bács-Kiskun megye déli részén található, alapvetően mezőgazdasági jellegű térség, ennek minden előnyével és hátrányával. Nagyon jó minőségű földek találhatóak a térségben emiatt a vállalkozások nagy része mezőgazdasági vállalkozás. A szántóföldi növénytermesztés meghatározó szerepe mellett jelen van a szőlő-gyümölcs, a szántóföldi és fóliás kertészet is. A mezőgazdaság a nagyüzemi termelésre állt rá, kis foglalkoztatási igénnyel, emiatt a munkanélküliség, az elvándorlás, a negatív demográfiai mutatók rosszabbak a megyei, illetve országos átlagnál. Az ipar nem jelentős ennek egyik oka, hogy határmentiségünk miatt nem vagyunk benne a „gazdasági vérkeringésben” és a megközelítés miatt kevés befektető települ ide. A vállalkozói szférát nagyobb részt a mikro- és kisvállalkozások alkotják.

A térségben már 2005. óta működik sikeresen a LEADER program. A korábbi évek tapasztalatai megalapozták a következő LEADER fejlesztési stratégiák végrehajtásának sikerességét. A működési területen tevékenykedő szervezetek már ismerik a programot, vannak fejlesztési elképzeléseik, melyekre várják a pályázati lehetőségeket. Az elmúlt években sok fejlesztés valósult meg, várható, hogy a következő időszakban is nagy lesz az érdeklődés

A stratégia legfontosabb hosszú távú célja a térség gazdasági-társadalmi kohéziójának erősítése, a leszakadás folyamatának megállítása, és az ország más térségeihez képest a gazdasági-társadalmi különbségek mérséklése. A helyi vidékfejlesztési stratégiánkban megfogalmazott célok a térség életminőségének javítását, illetve a helyi gazdaság fejlesztését célozzák.

## 1. A HFS és a KAP ST kapcsolata

### A KONKRÉT KAP-CÉLKITŰZÉS kódja és leírása

SO8 - A foglalkoztatásnak, a növekedésnek, a nemek közötti egyenlőségnek – és többek között a nők mezőgazdasági tevékenységekben való részvételének –, a társadalmi befogadásnak és a helyi fejlesztésnek az előmozdítása a vidéki térségekben, a körforgásos biogazdaságot és a fenntartható erdészetet is beleértve.

### Az EREDMÉNYMUTATÓ kódja és leírása

R.38 A helyi fejlesztési stratégiák által érintett vidéki népesség aránya

A Felső-Bácska Vidékfejlesztési egyesület a Helyi Fejlesztési Stratégia elkészítésekor a térség adottságait, a lehetőségeket és a helyi szükségleteket vette alapul. Ezek a helyben felmerülő és megvalósítható fejlesztési célok és beavatkozások hozzájárulnak a Vidékfejlesztési Program és a LEADER intézkedés céljaink megvalósulásához, a KAP ST-ben leírtakhoz szorosan kapcsolódva.

A helyi gazdaság fejlesztése, a helyi adottságokra épülő termék előállítás, turizmus fejlesztés, vállalkozás- és szolgáltatásfejlesztés kiegyensúlyozott fejlődést biztosít. A fejlődés hatására új munkahelyek jöhetnek létre. A projektek megvalósításával jelentős szolgáltatásfejlesztés és életminőség javulás eredményezhető.

Az elkészített HFS figyelembe veszi a KAP ST-ben leírtakat, illetve az abban megfogalmazott célokra, alapelvekre épül.

**A KAP ST „RD57\_R15\_LDR\_77 - LEADER stratégiák elkészítése és végrehajtása” megnevezésű beavatkozása tartalmazza a LEADER támogatáshoz kapcsolódó kereteket.**

Ez a beavatkozás a vidéki térségek és közösségek területileg kiegyensúlyozott fejlesztésében jelentős szerepet vállaló, az ország térségeiben már működő vagy megalakuló HACS-ok számára biztosít támogatást. Az intézkedés keretében a HACS-ok a KAP ST céljaihoz illeszkedő, a helyi fejlesztési igényeknek megfelelő HFS-t dolgoznak ki. Az IH által jóváhagyott HFS-ben a HACS-ok olyan fejlesztési célokat határoznak meg, amelyeket a térségi szereplők valósítanak meg.

A HFS-t annak tartalma és minősége, valamint a megvalósításhoz szükséges kapacitás alkalmassága alapján az IH hagyja jóvá. A HFS-ek tartalmának kialakítása a HACS-ok kizárólagos feladata és felelőssége, amelyhez a beavatkozás biztosítja a

szükséges pénzügyi keretet. Amennyiben egy HFS a kiválasztási kritériumok alapján nem fogadható el az IH által, az visszaküldésre kerül javítás céljából az érintett HACS részére.

A HACS működtetéshez kapcsolódó tevékenységek mellett, a HACS legfontosabb feladata a helyi közösség motiválása, aktivizálása és segítése úgy, hogy az új lehetőségek, ötletek felszínre kerüljenek és megvalósuljanak a HFS céljainak megfelelően, továbbá a HFS közösség általi kidolgozása és megvalósítása, valamint a hálózatépítés más HACS-okkal belföldön és a határon túl. Ennek keretében a HACS-ok támogathatják a projektötletek pályáztatás történő kidolgozását is, amennyiben a projekt megvalósítása a HFS céljaihoz illeszkedik.

## **A LEADER program hét alappilléreinek megvalósítása**

### **1) Területalapú megközelítés:**

- A Felső-Bácska Helyi Akciócsoport által lefedett terület egy homogén, összefüggő vidéki egység 46 településsel. A működési terület településeit és lakóit a közös identitás, hagyományok, szokások, történelem köti össze. Ez a megközelítés működőképes, a valós igények jobban körülhatárolható fellépéseket tesz lehetővé.
- Helyi Vidékfejlesztési stratégiájában megfogalmazott fejlesztési-megoldási javaslatok az Akciócsoport minden települését érintik.

### **2) Alulról építkező megközelítés:**

- Az Akciócsoport területén élők aktívan részt vesznek a közösségi kistérséget érintő fejlesztési stratégiák kidolgozásában, a döntéshozatalban. A helyi szereplők bekapcsolódnak az életüket nagyban meghatározó fejlesztési folyamatokba.
- A Stratégia kedvezményezettjei között (a közsféra, a gazdasági szféra és a civil társadalom) önkéntes, kölcsönösen gyümölcsöző, innovatív kapcsolatok létesülnek és ezek révén együtt dolgoznak a közös célkitűzések megvalósítása érdekében.

### **3) Innovativitás:**

- A sajátos, alulról jövő szükségletek feltárásának kiemelt szerepe van az újítások tekintetében. A LEADER program innovatív jellege a helyi erőforrásokra támaszkodik, valamennyi területen jelennek meg egyedi, új ötletek helyi szinten.
- A kedvezményezett projekt megvalósítása során innovatív fejlesztési módszereket alkalmaz, új piacot céloz meg, vagy a helyi erőforrások, termékek, alapanyagok hasznosításának új módját kívánja bevezetni.

### **4) Integrált megközelítés:**

- A LEADER program integrált megközelítése azt a kapcsolatot jelenti, mely a vidéki gazdaság fejlesztésére irányuló tevékenységek között jelenik meg. A LEADER program egyik legfontosabb alapja nem egy ágazat fejlesztési programja, hanem a vidéki térségek fejlesztésére irányuló tevékenységek és ágazatok közötti kapcsolat. A helyben élőkkel közösen megfogalmazott stratégiákban az intézkedések bármilyen szinten történő, multiszektoriális megközelítése, összekapcsolása pozitív hatásokat indukál, hozzájárul a program sikerességéhez. A stratégia megvalósítása hozzájárul a Felső-Bácska Vidékfejlesztési Egyesület településeinek a gazdasági vagy társadalmi fejlődéshez, a kulturális, környezeti, épített örökségi értékeinek megőrzéséhez vagy újak teremtéséhez, illetve több ágazat bevonásával megvalósuló turisztikai célú fejlesztésekhez.

### **5) Sajátos irányítási és finanszírozási módszerek:**

- A LEADER programban a decentralizáltság többek között a döntéshozatalban és a rendelkezésre álló források felhasználásában mutatkozik meg. Ez a sajátosság a helyi igényekre reflektál. Az elv alapja, hogy a térség problémáit a helyi szereplők ismerik leginkább, így ők a legkompetensebbek a fejlesztések kidolgozásában és megvalósításában.

## 6) Hálózatépítés, együttműködés:

- A Felső-Bácska Helyi Akciócsoport és egyéb szervezetek közötti együttműködés a helyi tapasztalatok, jó gyakorlatok és eredmények terjesztése, cseréje, a tudás, akár a munkamódszerek továbbadása. Az együttműködések révén a HACS-ok együttműködésben is fogalmazhatnak és valósíthatnak meg fejlesztési célokat.
- A Felső-Bácska Vidékfejlesztési Egyesület eddig is részt vett együttműködési projektekben térségek között és nemzetközi viszonylatban egyaránt. Az Akciócsoport a jó gyakorlatok, tudásátadás, kulturális, turisztikai együttműködések témában szeretne a jövőben együttműködni helyi, térségek közötti, illetve nemzetközi partnerekkel.

## 7) Helyi partnerség(ek), HACS-ok helyi szintű szerepvállalása:

- A háromoldalú partnerségek központi szerepet töltenek be a Felső-Bácska Vidékfejlesztési Akciócsoport működésében. A Helyi Fejlesztési Stratégia tervezése, megalkotása és megvalósítása, illetve a döntések a különböző szervezetek és ágazatok képviselőivel együttműködésében valósul meg.

### Irányadó jogszabályok:

- AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2021/1060 RENDELETE az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alap Pluszra, a Kohéziós Alapra, az Igazságos Átmenet Alapra és az Európai Tengerügyi, Halászati és Akvakultúra-alapra vonatkozó közös rendelkezések, valamint az előbbiekre és a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alapra, a Belső Biztonsági Alapra és a határigazgatás és a vízümpolitika pénzügyi támogatására szolgáló eszközre vonatkozó pénzügyi szabályok megállapításáról
- AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2021/2115 RENDELETE a közös agrárpolitika keretében a tagállamok által elkészítendő stratégiai tervhez (KAP stratégiai terv) nyújtott, az Európai Mezőgazdasági Garanciaalap (EMGA) és az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) által finanszírozott támogatásra vonatkozó szabályok megállapításáról, valamint az 1305/2013/EU és az 1307/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről

## 2. A HFS előkészítése, tervezésének szervezése

### Nyilvánossági intézkedések, projektötlet-gyűjtés

A HFS tervezését a Tervezői Munkacsoport végzi, amely a munkaszervezet tagjaiból, illetve 4 külső tagból áll. A tervezői csoport feladata a HACS tervezési területének önkormányzati, gazdasági és civil szereplőinek megkeresése, igényeinek felmérése, annak érdekében, hogy a térségre olyan stratégia készüljön, ami a szükségletekre választ tud adni. 2022. október 13-án Régiós Ülés keretében az Irányító Hatóság ismertette a Dél-alföldi Helyi Akciócsoportokkal a Helyi Fejlesztési Stratégia tervezési útmutatóját. Ezt követően a munkaszervezet munkatársai 2022. október 20-án munkamegbeszélést tartottak, ahol átbeszélték az előttük álló feladatokat, alapul véve a korábbi Helyi Vidékfejlesztési Stratégiát. A Stratégia tervezéséről a tudnivalókat a munkaszervezet vezető 2022. november 7-én ismertette a HBB tagokkal. Megbeszélésre kerültek a teendők, javaslatok kerültek elfogadásra annak érdekében, hogy minél több emberhez eljusson a hír, illetve az intézkedésekre vonatkozóan is.

Az egyesület tagjai, a LEADER programban már részt vevő ügyfelek és azon térségi szereplők, melyek tevékenyen részt vesznek a vidékfejlesztésben levélben értesültek a HFS készítésének elindításáról.

A HACS honlapjára, a közösségi média oldalára, illetve a térség településeinek honlapjára felkerültek a projektötlet adatlapok. A térség településének hirdetőtáblájára figyelemfelkeltő felhívás került ki, projektötletek gyűjtéséről, illetve tájékoztatás a közeljövőben megtartásra kerülő fórumokról és konzultációs lehetőségekről.

A munkaszervezet a személyes konzultáció lehetőségét a munkaszervezet ügyfélfogadási idejében, a tervezés teljes időtartama alatt lehetővé tette. A munkaszervezet a HFS tervezéssel kapcsolatosan 6 alkalommal tartott

munkamegbeszélést, ezek közül 1 munkamegbeszélésre civil szervezetek, 1 megbeszélésre gazdasági szervezetek képviselőit hívta meg, illetve egy külön napot a turizmus témájának szenteltünk, amelyen turizmusban érdekelt személyek, polgármesterek, és szakemberek vettek részt. A résztvevők tájékoztatást kaptak a tervezés ütemezéséről, a bekapcsolódási lehetőségekről. Az előző pályázati körök sikeres projektjeinek bemutatásával az érdeklődők segítséget kaptak a fejlesztési elképzeléseik alakításához. A fórumokon számos probléma, megoldásra váró feladat is felszínre került.

A munkaszervezet a feladatok elvégzése érdekében az alábbi időpontokban tartott munkaértekezletet: 2022. október 20, november 7, november 16, december 7, december 15, 2023. január 19. A turizmus témájú szakmai megbeszélés időpontja 2023. január 10.

	Helyszín	Dátum	Témák	Részt vevők száma
Fórumok	Baja	2023. január 10.	Turisztika téma	10
	Bácsalmás	2023. január 31.	HFS tervezet ismertetése	42
	Bácsborsód	2023.március 24.	HFS tervezet ismertetése	7
	Dusnok	2023. június 24	HFS tervezet ismertetése	18
	Fajsz	2023. augusztus 20	HFS tervezet ismertetése	11
	Tompa	2023. augusztus 20.	HFS tervezet ismertetése	6
	Kéleshalom	2023. szeptember 16.	HFS tervezet ismertetése	15
	Harkakötöny	2023. szeptember 16.	HFS tervezet ismertetése	8
	Bácsalmás	2023. szeptember 27	Végleges HFS ismertetése, elfogadása	26

Munkacsoporti/ Tervezői ülések, megbeszélések	Bácsalmás	2022.október 20.	HFS útmutató tanulmányozása, feladatok kidolgozása	5
	Bácsalmás	2022.november 7	HFS kidolgozása	6
	Bácsalmás	2022.november 16.	Vállalkozók meghívásával a vállalkozói igények felmérése	9
	Érsekcsanád	2022. december 7.	HFS kidolgozása	8
	Baja	2022. december 15	HFS kidolgozása	7
	Bácsalmás	2022. január 11	Civilek meghívásával a civil igények felmérése	8
	Bácsalmás	2023. január 19	HFS véglegesítése	6
	Jánoshalma	2023. április 18.	IH észrevételek átbeszélése, stratégia javítása	6
	Bácsalmás	2023. szeptember 4	Pályázati felhívás megbeszélése, HFS javítása új segédlet alapján	6
	Bácsalmás	2023. szeptember 25	HFS véglegesítése	8

A megbeszélések nyilvánosak voltak, bárki részt vehetett rajtuk. Elmondható, hogy az érdeklődés nem volt jelentős. A projektadatlapok száma közel azonos volt mint az elmúlt időszakban. A projektötlet adatlapokat többségében e-mailen küldték be az ügyfelek. Egy részük személyesen juttatta el az adatlapot a munkaszervezet irodáiba és a közösségi médián keresztül is érkeztek adatlapok. Sokan a személyes megkeresések alkalmával elmondták a terveiket, de adatlapot nem adtak be. Ugyanakkor az intézkedések megfogalmazásánál ezek az igények is figyelembe kerültek. Az adatlapok alapján a legnagyobb igény az eszköz és gépbeszerzések (50%) építési beruházások (40 %) iránt mutatkozott, ezeken kívül rendezvény, attrakció, képzés, marketing és egyéb témában érkeztek be fejlesztési ötletek.

A Helyi Fejlesztési Stratégia tervezése nyilvános. Az érdeklődők Felső-Bácska Egyesület honlapján a HFS-ről információkat kaphatnak.

A HFS elfogadásáról az egyesület tagsága 2023. szeptember 27-én tartandó közgyűlésen döntött.

### 3. A HFS által lefedett terület és lakosság meghatározása

A KAP ST-ben foglaltak szerint - folytatva a 2014-2020-as programozási időszak gyakorlatát - a LEADER beavatkozás területi hatálya lefedi az ország összes vidékinek minősülő települését. A HFS-sel lefedni kívánt terület lakosság száma minimum 10 ezer fő és maximum 150 ezer fő lehet, és egy település csak egy HACS-hoz tartozhat.

- a) A lefedni kívánt települések mérhető jellemzői, összefoglaló adatai (pl. területméret, lakosság szám).

A Felső-Bácska Vidékfejlesztési Egyesület tagjai a térség 6 járásának összesen 46 települése, melyek az alábbiak: Bácsalmás, Bácsbokod, Bácsborsód, Bácsszentgyörgy, Bácsszőlős, Baja, Balotaszállás, Bátmonostor, Borota, Császártöltés, Csátalja, Csávoly, Csikéria, Dávod, Dunafalva, Dusnok, Érsekcsanád, Érsekhalma, Fajsz, Felsőszentiván, Gara, Hajós, Harkakötöny, Hercegszántó, Jánoshalma, Katymár, Kecel, Kelebia, Kéleshalom, Kiskunhalas, Kisszállás, Kunbaja, Kunfehértó, Madaras, Mátételke, Mélykút, Nagybaracska, Nemesnádudvar, Pirtó, Rémm, Sükösd, Szeremle, Tataháza, Tompa, Vaskút, Zsana.

A Felső-Bácska Helyi Közösség 46 településéből összesen 24 sorolható a leghátrányosabb kategóriába, mely meghaladja a térség településszámának 50%-át.

A Bajai járás a Dél-Alföldi régióban, Bács-Kiskun megye déli részén található, melyet nyugaton a Duna határol, déli határa pedig egyben a Szerb – Magyar országhatár is. A területe 1.191,8 km<sup>2</sup>.

A Bácsalmási járás Bács-Kiskun megye déli részén, a Bajai járástól keletre, szintén a déli országhatár mellett található. A területe 371,5 km<sup>2</sup>.

A Jánoshalmi járás a Bácsalmási járástól északra helyezkedik el, területe 399 km<sup>2</sup>.

A Kiskunhalasi járás a Jánoshalmi járástól keletre helyezkedik el, nyugatról Csongrád megyével is határos. A területe 826,4 km<sup>2</sup>.

Az Akciócsoport területéhez tartozik még a Kalocsai járásból Dusnok, Fajsz és Hajós települések, ezek területe 187,4 km<sup>2</sup>. Valamint a Kiskőrösi járásból Császártöltés és Kecel, a területük 198,5 km<sup>2</sup>

Felső-Bácska HACS területe: 3.172,75 km<sup>2</sup>, a támogatásra jogosult lakónépessége 94.112 fő amely Bács-Kiskun megye területének több mint harmada (37,6%-a), lakosságának pedig 21,3%-a. Térségünkben a népsűrűség 50,07 fő/km<sup>2</sup>. Bács-Kiskun megye népsűrűsége 61 fő/km<sup>2</sup>, tehát Felső-Bácska a megye ritkábban lakott területi egysége (országos átlag 105 fő/km<sup>2</sup>). A Felső-Bácskai települések tipikus alföldi települések. Az alföldi településrendszer sajátos elemei az óriásfalvak és/vagy kisvárosok.

- b) Korábbi együttműködések, megvalósult közös projektek, összefogások:



Projekt rövid összefoglalója	Részt vevő tagok	Megítélt támogatási összeg	Megvalósítás állapota
Helyi termékek és fogyasztásuk fontossága. Franciaországi jó példák megismerése	Garrigue Costiers de Nimes (Franciaország) Felső - Bácska Vidékfejlesztési Egyesület	19.279.775 Ft	Sikeresen lezárult
Lakosság energiatudatos „nevelése”. Németországi jó példák megismerése	Regionalentwicklung Amberg-Sulzbach (Németország) - Felső-Bácska Vidékfejlesztési Egyesület	19.384.698 Ft	Sikeresen lezárult
Duna mely összeköt – a Duna két oldalán fekvő települések kapcsolatépítése és a Duna jobb megismerése	Felső-Bácska Vidékfejlesztési Egyesület, Érsekcsanád Község Önkormányzata, Bogyzsló Község Önkormányzata	19.746.867 Ft	Sikeresen lezárult
A bácsalmási, a szekszárdi térségben tevékenykedő civil szervezetek szerepének növelése a helyi közösségekben.	Felső-Bácska Vidékfejlesztési Egyesület - Bácsalmási Németek Egyesülete – Iskolás gyermekekért Közalapítvány – Clark Ádám Flotilla Egyesület	19.549.838 Ft	Sikeresen lezárult

Garrigue Costiers de Nimes (Franciaország) Felső - Bácska Vidékfejlesztési Egyesület

A Felső-Bácskai helyi termékek megismertetésének, értékesítésének lehetőségei, módszerei

Az együttműködési projekt célja egyrészt a lakosság szemléletváltása, megismertetni a lakosokat a helyi termékekkel és fogyasztásuk fontosságával, másrészt a termelők piacra jutásának segítése, a nemzetközi jó gyakorlatok megismertetésével. Egy nagyon jó program volt de sajnos egy részét a COVID járvány keresztülhúzta.

Regionalentwicklung Amberg-Sulzbach (Németország) - Felső-Bácska Vidékfejlesztési Egyesület

Szemléltváltás a lakosság környezettudatos viselkedésében – németországi jó gyakorlatok megismerése.

A projekt fő célja a lakosság energiatudatos életvezetésének fejlesztése volt. A nemzetközi út során külföldi jó gyakorlatokat szerettünk volna bemutatni, melyeken keresztül a lakosság átérzi a környezeti változások, az energia gazdálkodás, a fenntarthatóság problémáját, illetve a lehetőségeket is.

A Duna – megyehatár mely összeköt

A projekt célja, hogy a projektben részvevő partnerek területén lefedett lakosság és a két településre érkező látogatók megismerhessék a projekt alapját jelentő természeti és geo-gráfiai értékeket, a Dunát és annak árterületét, a Duna Dráva Nemzeti park természet-védelmi tájegység értékeit, és a Gemenc vadvilágát.

Felső-Bácska Vidékfejlesztési Egyesület - Bácsalmási Németek Egyesülete – Iskolás gyermekekért Közalapítvány – Clark Ádám Flotilla Egyesület

Közösségi tanulás- helyi és térségi közösség fejlesztés

A bácsalmási, a szekszárdi térségben élő lakosság életminőségének javítása, a civil szervezetek szerepének növelése a helyi közösségekben, a helyi hagyományok ápolás, megőrzése, a helyi turisztikai potenciál növelése, a térségek közötti civil-lakossági-közösségi összefogás megerősítése.

c) Személyes kapcsolattartást, segítségnyújtást elérhetővé tevő központ(ok) stb.

A HACS területén élők lakosságszáma magas, az önkormányzatok száma is igen jelentős, de jelentős a civil szféra és a vállalkozói réteg is ebből kifolyólag a fejlesztési igények, elképzelések sokfélék.

A terület nagysága miatt 2008. óta a területen 3 iroda (Baján, Bácsalmáson, Jánoshalmán) segíti az érdeklődőket a céljaik megvalósításában. 2021-ben a Kiskunhalasi járásban is működtetünk irodát egy munkatárssal

Az egyesület alkalmazottai többsége legalább 4 éve dolgozik a szervezetnél, így igen sok tapasztalatra tettek már szert és jelentős a szakismeretük is. Ezen idő alatt a lakosság körében ismertséget szereztek, több szereplővel pedig rendszeres szakmai kapcsolat alakult ki. 2021-ben kiegészültünk egy új kolléganővel aki a kiskunhalasi járásban segíti az érdekelteket. Kapcsolattartásra, segítségnyújtásra lehetőséget ad a telefonos, az internetes és a személyes konzultáció. Az irodában történt megkeresések alkalmával begyűjtött információk, igények is beépítésre kerültek a HFS-be. Ezekon túlmenően internetes oldalakon és fórumok keretei között rendszeresen tájékoztatást kapnak a térség lakosai a hírekről, lehetőségekről.

Az egyesületi tagság nyitott, így aki szeretne, be tud lépni és akár a döntéshozatalban is lehetőséget kaphat

## 4. Horizontális célok

### 4.1 Esélyegyenlőség

A HFS tervezésekor kiemelt szempont az esélytudatosság kifejezése, a helyi szintű kapacitásfejlesztés, a vidéki szereplők bevonása, aktivizálása közösségi akciók, szemléletformálás, amely magában foglalja az esélyegyenlőség, a társadalmi befogadás és a szegénység elleni küzdelem témájú érzékenyítést, kapacitásfejlesztést.

A dokumentum nem közvetít szegregációt, valamint törekszik csökkenteni az egyes csoportokra vonatkozó meglévő előítéleteket.

Kiemelt fontosságú a megkülönböztetés mentes kiválasztási rendszer: a HACS döntéshozó testületében (amely alatt a Helyi Bíráló Bizottságot értendő) legalább egy nő és legalább egy fiatal személy (legfeljebb 41. életévét még be nem töltött személy) szerepel.

Az EU alapelveinek mentén egyaránt biztosítani kell mindenki számára a minőségi, fenntartható és megfizethető szolgáltatásokhoz való egyenlő és időben történő hozzáférést, különös tekintettel, a fogyatékkal élőkre, a gyermekekre és a hátrányos helyzetű csoportokra.

A stratégia intézkedései révén hozzájárul a vidéken élők megélhetésének javításához, előnyben részesíti a hátrányos helyzetű térségekben élőket, illetve a hátrányos társadalmi csoportok felzárkóztatását. Elősegíti a társadalom és az érintett helyi közösségek, civil és szakmai szervezetek részvételét a vidékfejlesztésben, ösztönzi a vidéki civil társadalom önszerveződését és fejlődését. A társadalmi fenntarthatóság is fontos szempont az esélyegyenlőség mellett, mely a helyi közösségek kapacitásának, partnerségi együttműködéseinek erősítése révén biztosított.

Annak érdekében, hogy mindez megvalósuljon a HFS tervezése során a legnagyobb nyilvánosságot biztosítjuk a tervezésbe való bekapcsolódásra minden térségi szereplőnek. Elemezzük a korábbi időszak eredményeit és felkeressük azokat a településeket, ahol az aktivitás alacsony volt.

A döntések során figyelmet fordítunk a szférák és települések közötti egyenlő eséllyel való részvételre, arra, hogy a Helyi Bíráló Bizottság tagjai között legyen nő és fiatal is, illetve az összeférhetlenségre is.

Támogatás során előnyben részesülnek azon támogatást igénylők, akik térségi szempontok alapján hátrányos helyzetű településen működnek, akik megváltozott képességű munkavállalókat alkalmaznak, illetve táborok esetén akik hátrányos gyerekeknek szerveznek rendezvényeket, táborokat.

## 4.2 Fenntarthatóság és környezetvédelem

A Felső-Bácska Helyi Akciócsoport tervezési területén a Helyi Fejlesztési Stratégia megvalósítása során olyan projektek valósulhatnak meg, melyek figyelembe veszik a gazdasági, társadalmi és környezeti fenntarthatóságot.

Az intézkedések alapvető közös összetartó motívuma a helyi értékeken alapuló tervezés, mely biztosítja, hogy egy kiegyensúlyozott helyi közösség jöjjön létre a térségben. A HFS tehát hozzájárul a helyi fenntarthatósághoz azáltal, hogy kiemelten kezeli az térség gazdasági, társadalmi, kulturális és környezeti problémáit.

A HFS beavatkozásai révén ösztönzi a kedvezményezetteket a környezetvédelmi szempontok figyelembevételére, az energiahatékonyság mellett a megújuló energiaforrások használata is kiválasztási kritériumként kerül meghatározásra.

Az intézkedések lehetőséget nyújtanak az egészség- és környezettudatos magatartás elterjesztéséhez, az alternatív energiák használatának népszerűsítéséhez, a természeti értékek széles körben való megismertetéséhez kapcsolódó rendezvények, tájékoztatások, oktatások, programok, ismeretterjesztő előadások megtartásához.

Előző időszakban nemzetközi együttműködés során szemléletformáló projektet valósítottunk meg. Egy tanulmányút, rajzverseny, illetve előadások tartásával a gyermek és felnőtt lakosság környezettudatosabbá válását próbáltuk elősegíteni az alternatív energiaforrások felhasználás terén. A Covid járvány és a szomszédban folyó háború miatt ez most még fokozottabbá vált, a jövőben is szervezünk hasonló programokat.

A stratégia megvalósítása során a projektekben a kedvezményezett köteles a projektre vonatkozó környezetvédelmi jogszabályokat betartani, a projekt által érintett területen a védett természeti és kulturális értékeket megőrizni, a fennálló vagy a beruházás során keletkezett környezeti kárt és a jogszabályba ütköző nem-megfelelőséget legkésőbb a projekt megvalósítása során megszüntetni.

## 5. A 2014-2020-as programozási időszakra és az átmeneti időszakra (2021-2022) vonatkozó HFS megvalósulásának összegző értékelése, következtetések

HACS fő célja az előző LEADER programokban és most is a vidék megtartóerejének növelése, ezáltal a vidéken élő lakosságszám folyamatos csökkenésének, a fiatalok elvándorlásának megállítása. A vidéki életet vonzóvá, élhetővé kell tenni, biztosítani kell az itt élő emberek megélhetését, boldogulását, elégedettségét, munka- és kapcsolódási lehetőségeit.

A 2021-2027 időszakra szóló helyi fejlesztési stratégia elkészítésekor a 2014-2020 időszak tervezési stratégiájára támaszkodunk, ezért is nagyon fontos az előző időszak elemzése, hiszen az eredményes intézkedéseinket szeretnénk tovább folytatni annak érdekében, hogy további sikeres projektek tudjanak megvalósulni a térségben. Az elemzésben fontos megemlíteni azt is, hogy a tervezéskor a 2014-2020-as időszak egyes pályázatainak még folyamatban vannak, és lesznek még a 2021-2027 időszakra szóló HFS elfogadásának időpontjában is, úgyhogy ezeket nem tekinthetjük végleges számoknak, viszont elemzésre elfogadhatóak.

Eredetileg a 2014-2020 időszakban nyolc intézkedést terveztünk, viszont a források csökkenése miatt a tervezett nyolc intézkedésből hatot valósítottunk meg. Fontos szempont volt, hogy mindhárom szféra, vállalkozói, civil, önkormányzati megtalálja számításait a tervezett pályázati felhívásainkban. A 2021-ben érkezett kiegészítő forrásokra újabb három pályázati felhívást nyitottunk. Kisebbségi módosításokkal, a hat intézkedés közül a három legeredményesebb intézkedésünket nyitottuk újra.

A HVS megoldást kínált az önkormányzati szféra, a civil társadalom, illetve a vállalkozói szférában érdekelteknek is. A megfogalmazott intézkedések a lakosság életminőségének javítását, a helyi gazdaság fejlődését, a helyi turisztikai potenciál

növelését, illetve a civil szervezetek térségi szerepének megőrzését, fejlesztését célozta meg, amit jelen stratégia tervezésben is szeretnénk folytatni.

Eredményes intézkedések: HACS működési tevékenységek és sikeres HF-ek indoklással.

Felhívás címe	Kódszáma	Beérkezett TK-k száma	Támogatottak száma	Felhívás keretösszege	Kötelezettségvállalás mértéke
Települések élhetőbbé tétele	VP6-19.2.1.-32-1-17	50	45	198 481 215	238 177 458
Kulturális értékmegőrző rendezvények lebonyolítása	VP6-19.2.1.-32-2-17	52	47	50 083 083	60 099 699
Nonprofit szervezetek ismertségét, céljai elérését szolgáló fejlesztések megvalósítása	VP6-19.2.1.-32-3-17	76	70	94 507 667	113 409 200
Együttműködésben rejlő lehetőségek a turizmusban	VP6-19.2.1.-32-6-17	38	34	167 262 520	200 715 023
Helyi termékek előállításának, feldolgozásának, értékesítésének támogatása	VP6-19.2.1.-32-7-17	25	21	41 929 408	50 315 289
Mikrovállalkozások innovatív fejlesztése	VP6-19.2.1.-32-8-17	63	45	104 670 106	125 604 127
Induló és működő mikrovállalkozások fejlesztése	VP6-19.2.1.-32-9-21	82	39	198 056 700	237 668 039
Életminőség javítását célzó települési fejlesztések	VP6-19.2.1.-32-10-21	48	26	246 082 233	295 298 379
Nonprofit szervezetek fejlesztése	VP6-19.2.1.-32-11-22	47	40	129 442 202	155 330 642

- Továbbfejlesztendő intézkedések: HACS működési tevékenységek és sikeres HF-ek indoklással.

Felhívás címe	Kódszáma	Beérkezett TK-k száma	Támogatottak száma	Felhívás keretösszege	Kötelezettségvállalás mértéke
nem releváns					

- Eredménytelen intézkedések: HACS működési tevékenységek és sikeres HF-ek indoklással.

Felhívás címe	Kódszáma	Beérkezett TK-k száma	Támogatottak száma	Felhívás keretösszege	Kötelezettségvállalás mértéke
nem releváns					

Összefoglalva elmondhatjuk, hogy az önkormányzati szféra volt a legaktívabb. Ehhez hozzájárult az is, hogy az önkormányzati szféra a beruházásaihoz előleget vehetett fel, amihez nem kellett biztosítékot nyújtania. Civil szervezetek és vállalkozások esetében ez a lehetőség nem állt fennt, vagyis a jogcímrendeletek bizonyos esetekben lehetővé tették az előleg igénylését, azonban az ebben előírt követelmények nehezen voltak teljesíthetőek. Jellemzően azok a civil szervezetek tudtak a pályázás lehetőségével élni, ahol az önkormányzat meg tudta előlegezni számukra a beruházást.

Nagy igény van a mikrovállalkozások támogatására. 2018-ban 2 hónap alatt, 2021-ben 1 hónap alatt fogyott el a HACS fejlesztési kerete akkora volt az igény. Meg kell állapítanunk a kis települések vállalkozóiról, hogy ők álltak el legnagyobb számban a támogatásoktól, hiszen nem tudták előteremteni, megoldani egy komolyabb fejlesztés sok évig elhúzódo támogatás elő- és önrész finanszírozását. Amennyiben a jövőben lehetővé válna az előleg igénylése biztosíték nyújtása nélkül valószínűsíthető, hogy több igény érkezne, illetve a támogatások lehívása is jobban teljesülne.

Az utóbbi évek gazdasági környezete, a Covid járvány, a szomszédban folyó háború, a meredeken ívelő infláció nagy hatással volt a projektek megvalósulására. A hosszas ügyintézés sem kedvezett a beruházásoknak, a pályázatban benyújtott árajánlatok már nem fedték a valóságot, sok esetben 30-50%-os drágulást tapasztaltak a támogatást igénylők, emiatt voltak olyan támogatást igénylők akik kénytelenek voltak támogatásaiktól elállni. Forráslekötés szempontjából ez végül nem okozott gondot, a visszacsorgó források átcsoportosításával támogathatóvá váltak a tartaléklistás projektek is. Így a forráslekötésünk intézkedésenként közel 120% körül van, amit mi nagy eredménynek értékelünk.

Az Akciócsoport a 2014-2020-as időszakra eredetileg 813.432.904,- Ft fejlesztési forrásra tervezte meg a stratégiáját. 2019-ben 844.266.887,- Ft-ra, 2020. novemberében a fejlesztési forrás 1.032.154.946,- Ft-ra, 2021-ben pedig 1.303.895.381,- Ft-ra növekedett. Ezt követően lecsökkent 1.230.515.134 Ft-ra ellenben a keret 120%-ig történt a kötelezettségvállalás. A beérkezett igényekkel nem volt gondunk, majdnem minden pályázati felhívásra 120-150% volt a többletigény. A fejlesztési források 120%-ra a kötelezettségvállalás megtörtént. A formailag, tartalmileg megfelelő projektek tartaléklistára kerültek. Kiegészítő forrásra nyújtottunk be kértelmet, még folyamatban van. a 2020 óta tartó Covid járvány, a szomszédban folyó háború, magas infláció okozta bizonytalanság miatt többen álltak el a megnyert támogatástól, mint amire számítottunk, így a visszacsorgó forrásokból tudjuk támogatni a megfelelő projekteket.

Az évek során a támogatást igénylők, projektek számának növekedése volt megfigyelhető. Mivel az intézkedéseink mindegyikére nagy volt az érdeklődés, emiatt a 2023-2027 időszakban az intézkedések – kisebb módosításokkal, újraindításra kerülnek, annak érdekében, hogy az új támogatást igénylők mellett a régiek is tovább tudják fejleszteni elképzeléseiket.

## 6. Külső koherenciák azonosítása

### A tevékenységszintű lehatárolás alapjai:

Alapvetően azon projektek kerülnek kizárásra, amelyek hatályos támogatói okirattal rendelkeznek - az államháztartás alrendszeréből, vagy a Strukturális Alapokból származó konstrukciók forrásai kapcsán - a tervezett HF-ekre történő támogatási kérelem benyújtásakor ugyanazon megvalósítási helyre, ugyanazon tevékenység tekintetében. Ez alól kivételt képez, ha a HF-re benyújtandó fejlesztési igény a korábban fejlesztett tevékenység minőségi továbbfejlesztésére irányul a

korábbi projekt eredményeinek fenntartásával. A korábbi pályázati konstrukciók bemutatását és a HF-től való lehatárolását a megalapozó dokumentumban vagy a projekt adatlapon szükséges bemutatni.

Külső koherenciák azonosítása a KAP ST-ben foglaltak alapján:

A támogatáspolitikai programok koordinációjának két alapvető eleme a lehatárolások meghatározása (a potenciálisan átfedő területek kettős finanszírozásának elkerülése érdekében) és a beavatkozások közti lehetséges szinergiák (egymást erősítő hatások) tudatos tervezése.

A HFS elsősorban a tevékenység, másod sorban pedig a projektszintű lehatárolásokat részesíti előnyben annak érdekében, hogy ne a programszinteken rögzített és így nehezen módosítható, rugalmatlan feltételek határozzák meg egyes felhívások és projektek támogathatóságát, csökkentve annak kockázatát, hogy célcsoportok, fejlesztési igények maradnak finanszírozás nélkül a rugalmatlan szabályok miatt.

Tekintettel arra, hogy a LEADER Programon keresztül támogathatók olyan projektek, amelyek a léptékük, vagy a tevékenységi körük miatt máshonnan nem juthatnak fejlesztési forrásokhoz, viszonylag kisebb komplementer halmaz értelmezhető az átfedések tekintetében.

### **KEHOP Plusz**

A KEHOP Plusz többek között vízgazdálkodással és katasztrófakockázat-csökkentéssel, környezet- és természetvédelemmel, megújuló energiagazdasággal, klímasemlegességre való igazságos átállással, továbbá körforgásos gazdasági átállással foglalkozik.

A természetvédelemmel összefüggő beruházások esetében a KAP Stratégiai Terv elsősorban mezőgazdasági területekre, míg a KEHOP Plusz természetvédelmi területekre koncentrál, ahol például a Natura 2000 területek között lehetne átfedés, mely azonban projektszinten kezelhető.

### **TOP Plusz**

A program Magyarország kevésbé fejlett régióinak és fejlett régiójának számító Budapest területi alapú fejlesztéseit támogatja, kiemelt figyelmet fordítva a legkevésbé fejlett régiók és elmaradott térségek fejlesztésére. Elsősorban helyi önkormányzati fejlesztéseket támogat, fejlesztési tematikája ennek kapcsán kiterjed a gazdaságélénkítés, munkahelyteremtés és -bővítés, valamint a népességmegtartás és családvédelem térségi és helyi feltételeinek biztosítására, így a helyi gazdaságfejlesztésre és foglalkoztatásra, a helyi turizmusra, a települési infrastruktúra, településüzemeltetés és helyi közszolgáltatások fejlesztésére.

A korábbi szabályozás, mely szerint 10.000 fő feletti településeket a TOP, 10.000 fő alatti településeket a VP keretében támogatnak a programok, jelenleg nem része a szabályozásnak. A TOP Plusz és a KAP Stratégiai Terv is támogatja a vidéki térségeket. Ez lehetőséget nyújt arra, hogy a két forrás összehangolásával az egyes projektek egymás hatását megsokszorozva, a teljes értéklánc mentén biztosított lehessen a fejlesztések finanszírozása. A szinergia lehetőségek hatékonyabb kihasználása érdekében koordinációs mechanizmust működtetünk a két program között, miszerint a vidékfejlesztési beavatkozások esetében a szinergia helyi szintű megvalósításáért felelős szervezetek, a LEADER HFS-ek felülvizsgálata során vizsgálatra kerül az érintett megye Integrált Területi Programja.

### A KAP Stratégiai Terv és a TOP Plusz program közötti lehatárolás

A KAP ST és a TOP közötti lehatárolást megkönnyíti, hogy két program időbeli csúszása miatt a TOP Plusz pályázatok legtöbb esetben jóval előbb megjelennek, mint a KAP kiírások, így ritkán fordulhat elő, hogy két kiírás egyszerre, vagy közel egymáshoz nyílik meg.

### **EFOP Plusz**

Az EFOP Plusz prioritások lefedik a köznevelési, az egészségügyi, a társadalmi felzárkózási, szociális, család- és ifjúságügyi, társadalmi innovációs, valamint leginkább rászoruló személyeket támogató intézkedéseket.

Az EFOP Plusz társadalmi felzárkózási prioritási tengelyén, tervezetten a termelő–műhelyek kerülnek támogatásra, míg a KAP Stratégiai Terv keretében a társadalmi vállalkozások fejlesztésére allokálnak forrást. A jelenlegi tervek alapján a termelőműhelyeket bármilyen szektorhoz kötődően létre lehet hozni, akár mezőgazdasági tevékenységekhez kapcsolódóan is, továbbá az intézkedésben a támogatást igénylők között - szektorokra vonatkozó korlátozás nélkül - megjelennek a nonprofit gazdasági társaságok, valamint civil szervezetek is.

### **GINOP Plusz**

GINOP Plusz elősegíti, összhangban a vonatkozó uniós stratégiákkal a magyar vállalkozások technológiaváltásához, digitalizációs és innovációs képességeinek megerősítését, valamint hozzájárul a munkavállalók képzéséhez, termelékenységük és hozzáadott értékük növelése érdekében.

A Partnerségi Megállapodás alapján a vállalkozásfejlesztést a GINOP Plusz támogatja. 2020-tól a GINOP hagyományos vállalkozásfejlesztési támogatásaiban az élelmiszeripari vállalkozások kizárásra kerültek, ezek 2021-2022-ben a VP-ből, 2023-2027-ben pedig a KAP Stratégiai Tervből kaphatnak támogatást.

### **DIMOP Plusz**

A DIMOP Plusz egységes szolgáltatási rétegeken keresztül, adatintenzív megközelítésben járul hozzá az egyes szakpolitikai feladatok digitalizációs beruházásaihoz és ilyen módon átfogó megoldásokat támogat, amelyek egy-egy ágazati célkitűzés megvalósulása mellett egységesen támogatják a digitális transzformáció folyamatát. A DIMOP Plusz jellemzően országos léptékű beruházásokra fókuszál és elsősorban nem mezőgazdasági / vidékfejlesztési témájú fejlesztések végrehajtását tervezi, mégis több szinergia lehetőség azonosítható a két program között. Releváns: a DIMOP Plusz pluszponttal támogatja azokat a fejlesztéseket, amelyek egy, a KAP Stratégiai Terv által finanszírozott okosfalú stratégiával vannak összhangban.

### **IKOP Plusz**

Az IKOP Plusz felelős a magyarországi közlekedési helyzet fejlesztéséért, ami magába foglalja a kötöttpályás, közúti, kerékpárúti és kikötői beruházásokat. Az IKOP Plusz fejleszteni fogja a vidék elérhetőségét is biztosító közlekedési hálózatokat.

### **Magyar Falu Program (MFP)**

A Magyar Falu Program (MFP) a településhálózat több mint 90 százalékát, és a népesség mintegy harmadát adó, 5000 főnél nem nagyobb lakosságú kisvárosok és községek fejlesztését támogatja a következő területeken: vidéki szolgáltatások és infrastruktúra fejlesztése, vidéki civil közösségek támogatása, kistelepülésen élők lakhatási feltételeinek javítása, alsóbbrendű úthálózat fejlesztése hazai forrásból, valamint falusi mikrovállalkozások támogatása uniós (GINOP Plusz-1.2.2-22) forrásból.

A nagymértékű átfedési lehetőségek okán alkalmazzuk a projektszintű lehatárolásokat.

### **Vármegyei Integrált Területi Programok**

#### A KAP Stratégiai Terv és az ITP programok közötti lehatárolás

A KAP ST és az ITP programok közötti lehatárolást megkönnyíti, hogy két program időbeli csúszása miatt a ITP programok pályázatai legtöbb esetben jóval előbb megjelennek, mint a KAP kiírások, így ritkán fordulhat elő, hogy két kiírás egyszerre, vagy közel egymáshoz nyílik meg. Nem részesíthető támogatásban az a támogatást igénylő, aki más felhívás keretében már rendelkezik olyan támogató határozattal, mely ugyanazon, már támogatott fejlesztésre vonatkozik.

## 7. Helyzetfeltárás

### 7.1 Helyi és helyzeti energiák bemutatása

#### **Térszerkezeti adottságok:**

Bajai járás: Baja (külterület), Bácsszentgyörgy, Bátmonostor, Csátalja, Csávoly, Dávod, Dunafalva, Érsekcsanád, Érsekhalma, Felsőszentiván, Gara, Hercegszántó, Nagybaracska, Nemesnádudvar, Sükösd, Szeremle, Vaskút,

Bácsalmási járás: Bácsalmás, Bácsbokod, Bácsborsód, Bácsszőlős, Csikéria, Katymár, Kunbaja, Madaras, Mátételke, Tataháza,

Jánoshalmi járás: Borota, Jánoshalma, Kéleshalom, Mélykút, Rém,

Kiskunhalasi járás: Kiskunhalas (külterület), Tompa, Balotaszállás, Harkakötöny, Kelebia, Kisszállás, Kunfehértó, Pirtó, Zsana, Kalocsai járás: Hajós, Fajs, Dusnok,

Kiskőrösi járás: Császártöltés, Kecel.

A 46 településből 8 település rendelkezik városi ranggal: Baja, Bácsalmás, Hajós, Jánoshalma, Kecel, Kiskunhalas, Mélykút és Tompa. Baja a megye második legnagyobb városa, pozitív hatása még a járás határain kívül is érezhető. Kiskunhalas a negyedik legnagyobb város a megyében.

A térségben a 3000 fős lélekszámot Sükösd és Vaskút községek haladják meg, Bácsszentgyörgy, Bácsszőlős, Csikéria, Dunafalva, Érsekhalma, Harkakötöny, Kéleshalom, Mátételke, Pirtó és Zsana népessége pedig az ezer főt sem éri el.

A HACS területén lévő települések tipikus alföldi települések. Az alföldi településrendszer sajátos elemei az óriásfalvak és/vagy kisvárosok. A területen kettő város külterületével szerepel a LEADER támogatásra jogosult települések között: Baja, Kiskunhalas. Az akcióterületen átvezető főutak, a Duna jelenléte, a gazdaságra és a településeken élők számára fontos kitérési lehetőséget nyújthat, megteremtve ezzel nagy volumenű, komplex beruházások megvalósulásának lehetőségét is.

A településszerkezet kialakulása miatt a járásközpontok gyorsan megközelíthetők, a járásközponttól legtávolabbi településről is 18 perc, míg a megyeszékhelyig a legtávolabbi településről 1 óra 45 perc alatt lehet eljutni. Az első autópálya csomópont megközelítése a legtávolabbi településről 44 perc.

#### **Környezeti adottságok: természeti erőforrások, táji értékek, termőhelyi- és vízgazdálkodási adottságok, épített környezet értékei, környezeti problémák**

Az Akciócsoport a Dél-Alföldi régióban, Bács-Kiskun megye déli részén található, melyet nyugaton a Duna határol, déli határa egyben a Szerb - Magyar országhatár, keleten az Alsó-Tisza jobb parti tervezési alegység, míg északon a Csukás éri főcsatorna határolja. A térség túlnyomó részét az Észak-Bácskai lösz- és a Kiskunsági Homokhátsági területek és kisebb részben a Duna-menti síkság alkotja.

Az Észak-Bácskai löszhát, a déli országhatáron átnyúló tájegység, hazánk egyik legjobb mezőgazdasági termőterülete. A HACS területe földrajzilag a Duna vízgyűjtőterületéhez és a Tisza folyó jobb parti vízgyűjtőjének a része, vízügyi értelemben azonban a Felső-Bácska tervezési alegységhez, Duna-völgyi főcsatorna tervezési alegységhez és az Alsó-Tisza jobb part tervezési alegységhez tartozik, mely az ország déli felében, az Alföld déli részén helyezkedik el.

Különös szépségű a Duna menti táj, ahol a Duna szabályozása után visszamaradt holtágakban Európa szerte híres, egyedi természeti környezet alakult ki. A vadban, halban gazdag ártéri táj és a Gemenc erdősége kitűnő lehetőség a vadászat, horgászat és az ökoturizmus számára. Az akcióterület tájképe rendkívül változatos: szikes tavak, rétek, mezősegi földek, ártéri erdők, szántóföldek, kaszálók, csatornák váltakoznak a területen. A természeti adottságok, a tiszta környezet és az érintetlen természet olyan lehetőséget tartogat, melyekre építve a turisták számára kellemes kikapcsolódási programok kínálhatók.

A földrajzi elhelyezkedésünkben eredően döntően mezőgazdasági termelésre alkalmasak a termőföldek, de meghatározó bortermő vidék is egyben. A Hajós-Bajai borvidék szubmediterrán éghajlatának, löszös, humuszos-homok



talajadottságainak köszönhetően számos kiváló minőségű, hungarikumnak számító borfajta hazája. A térség agrárgazdasági szerkezetében még jelen van a szőlőgyümölcs, a szántóföldi és fóliás kertészet.

A talajokra káros hatást gyakorol a szél okozta defláció, valamint a jó vízbefogadó és felvevő képessége ellenére a gyenge vízmegtartó és raktározó tulajdonság. Ezen természeti adottságok, valamint a folyamatos aszály következtében az akcióterület felszíni tavainak vízfelülete folyamatosan csökken. Az akcióterület teljes egészét érinti a vízhiány, a több évtizede zajló talajvízszint-csökkenés, az élővilág dinamikus elemeinek megváltozása, az élőhelyhorizontok eltolódása, a térség agráriumát sújtó folyamatos aszálykár.

**Kulturális erőforrások: például hagyományok, kulturális örökség, humán erőforrás, tudás, a lokalitáson túlmutató turisztikai attrakcióvá fejlesztett adottságok.**

A Felső-Bácska Vidékfejlesztési Egyesület területén nagyságának köszönhetően számos hagyományőrző szervezet működik. Ezen szervezetek általában civil szervezetek, melyek működését önkéntesek segítik. A civil szervezetek alulról építkező, a piaci és állami szektoron kívül működő szervezetek, olyan kezdeményezések, amelyek a demokratikus működés elengedhetetlen részét képezik.

A működésüket és a tevékenységüket főként önkormányzati támogatásból, eseti részvételi- és tagdíjból, valamint magánadományokból és különböző pályázatokból finanszírozzák. Az állami- és európai uniós pályázatok folyamatos figyelésével és a források lehívásával, a szervezeteknek csupán maximum 15-20%-a működik sikeresen.

A HACS területén lévő kulturális örökségek száma igen magas, Bajai járásban: 209, Bácsalmási járásban: 76, Jánoshalmi járásban: 38, Kalocsai járásból ide tartozó településeken: 14, Kiskőrösi járásból az akcióterülethez tartozó területen: 8, Kiskunhalasi járás ide tartozó településein: 190 található helyi vagy egyéb védetség alatt álló épületek, építmények. A műemlékek legnagyobb részt XVIII–XIX. századi, barokk, klasszicista épület, településképi megóvásuk kulturális, turisztikai okok miatt is fontos. Az akcióterületen található számos olyan település, mely régre visszanyúló hagyományaival és kultúrájával minden évben megörvendeztetni az odalátogató turistákat, ilyen például a Hajósi pincefalu Orbán napi rendezvényei, vagy a Szeremlei borsos kalács fesztivál, a Bajai Halászléféőző Fesztivál, Flóra Virágfesztivál Kecelen, a Halasi Szüreti Fesztivál Kiskunhalason és Bácsalmásin a Népek- Ízek, Forgataga, Mélykúti Napok stb.

A több százéves múlttal rendelkező települések vonzerejét növelheti a népi mesterségek felelevenítése, illetve használata. A településeken mindenhol megtalálhatóak a hagyományos búcsútartások, karácsonyi és farsangi bálók, és egyéb települési ünnepek, melyek erősítik a hely szellemét. A települések őrzik a népszokásokat és a hagyományokat, az idősebb generáció igyekszik a fiatalabb generáció számára ezeket az értékeket átadni. A települések tájmúzeumai, helytörténeti gyűjteményei hozzájárulnak az identitás formálásához. A lokalitáson túlmutató turisztikai attrakciókat jól mutatja, hogy a Hajósi pincefalu, a keceli virágfesztivál és a fent felsorolt rendezvények évről évre egyre több vendéget vonzanak és mára már jelentős turisztikai vonzerejű rendezvények a térségben. A fejlesztések és beruházások, hagyományőrzési lehetőségek, helyi identitások erősítése továbbra is az egyik fő szempont marad a térség értékeinek megtartása és fejlődésének megőrzése érdekében.

#### **Társadalmi:**

A társadalom állapota: az adott terület közösségének, illetve a társadalom működését szolgáló közszolgáltatások, szerveződések helyzete (pl.: demográfiai folyamatok, képzettségi és jövedelmi helyzet, lakhatás, egészségügyi helyzet, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés, közbiztonsági kockázatok, társadalmi befogadás, civil szervezetek, közösségek állapota, közösségi terek, életminőség).

A Helyi Akciócsoport területe: 3172.75 km<sup>2</sup>

Teljes területtel jogosult települések száma: 44 db

Külterülettel jogosult települések száma: 2 db

A támogatásra jogosult lakónépesség: 94 112 fő

Az adott területen lakóhellyel rendelkező és másutt tartózkodási hellyel nem rendelkező személyek, valamint az ugyanezen területen tartózkodási hellyel rendelkező személyek együttes száma: 94 112 fő.

Természetes szaporodás, fogyás -11,61 %.

Belföldi vándorlási egyenleg, ezer lakosra (ezrelék) 4,58 %

A térség területein az iskolázottsági mutató alacsony.

Állandó népességből a 0-14 éves nők aránya 6,44 (százalék). Állandó népességből a 0-14 éves férfiak aránya (százalék) 6,89.

Állandó népességből a 65-x évesek aránya (százalék) 21,67. Nyilvántartott álláskeresők összesen (fő) 2339 illetve 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők aránya (százalék) 53,14.

Az akcióterületen lévő humán kapacitás nagysága megfelelő, de a képzettsége nem elegendő a nagyobb gazdasági szereplők térségbe való megtelepedéséhez. Ezen problémák miatt az éves átlagkereslet nagyon alacsony. Legfeljebb 8 általános iskolát végzett nyilvántartott álláskeresők aránya (százalék) 40,49 % 2021-ben.

Magas presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya (százalék) 15%.

Civil szervezet, 1000 lakosra (db) 4,64.

Egy lakosra jutó nettó belföldi jövedelem (Ft) 1034567,54 Ft. Rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesítettek havi átlagos létszáma, 100 0-18 évesre (fő) 22,93. Települési könyvtárakból kölcsönzött könyvtári egység, 100 lakosra (db) 82,24 db.

Közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (százalék) 90,78. Közcsatornahálózatba bekapcsolt lakások aránya (százalék) 55,63. Közcsatornahálózatba bekapcsolt lakás, 100 vezetékes ivóvízhálózatba bekapcsolt lakásra (db) 61,29.

Az előző időszakhoz képest a népesség aránya csökkent a csak nyolc általános iskolát végzettek aránya csökkent az egy főre jutó kereset növekedett, de így is jelentősen alacsony.

### **Gazdasági:**

Regisztrált civil szervezetek ezer lakosra jutó száma 2020-ben 4,5 db. A HFS egyik prioritása a civil szféra erősítése, ezzel olyan lehetőséget teremtve számukra, mellyel céljaikat elérhetik, és a tudásanyagukat eljuttathatják a megfelelő társadalmi rétegekhez.

A másik prioritás a gazdasági szféra fellendítése, ez azért fontos, mert a foglalkoztatással és az adójukkal jelentősen hozzájárulnak a térség fejlődéséhez és az elvándorlás csökkentéséhez.

Működő egyéni vállalkozók szám a 2019 évben 3409 db.

Működő társas vállalkozások száma 1722 db volt a 2019 évben. Az egyéni és társas vállalkozások tekintetében az előző évekhez képest emelkedés mutatkozik.

Működő vállalkozás az ipar, építőiparban a 2020 évben 1249 db, ami az előző évhez képest 60 db-bal több vállalkozás jött létre.

Regisztrált őstermelők száma 7778 db a 2021 évben, a 2020 évhez képest itt csökkenés tapasztalható.

A pályázati forrásoknak köszönhetően nőtt a vállalkozói kedv, visszaesés egyedül az őstermelőknél tapasztalható, ennek oka a nagygazdaságok létrehozása és az elöregedés.

## **7.2 SWOT analízis**

A SWOT elemzés elkészítése során öt tématerületet elemeztük: természeti adottságok és értékek, épített környezet és infrastrukturális adottságok, termelési adottságok és környezet, humán erőforrás adottságok, valamint életmód életviteli szokások és kulturális örökség. A Felső-Bácska térség helyi fejlesztési szükségletét a Tervezést Koordináló Csoport az elemzések során nyert információk alapján, a térségi fórumok, tájékoztatók, személyes konzultációk, projektgyűjtő adatlapok feldolgozásának eredményeként határozta meg. A HFS stratégia fő irányvonalát a jövőkép, az átfogó és specifikus céljai foglalják magukban. A Felső-Bácska Vidékfejlesztési Egyesület által lefedett 46 település tekintetében, offenzív és fejlesztő stratégia kidolgozása válik szükségessé.

A SWOT analízis eredményei szolgálnak a fejlesztési koncepció alapjául, mivel a fő célok a meglévő erősségek fokozására, valamint a meglévő gyengeségek csökkentésére kell irányuljanak. Mindezek a törekvések azonban csak akkor lehetnek sikeresek, ha a belső adottságok mellett számításba veszik a külső, jövőbeni várható hatásokat is. A SWOT analízis segít szintetizálni a helyzetelemzésből származó információtömeget, másrészt a koncepcióalkotási folyamatban segíti a helyes stratégiai fejlesztési irányok kiválasztását.

A SWOT analízisben azon Erősségek, Lehetőségek, Veszélyek, Gyengeségek, kerülnek bemutatásra, amelyek a LEADER program szerint a térség gazdaságára, környezetére, társadalmára, humán erőforrására relevánsak.

<b>ERŐSSÉGEK</b>	<b>LEHETŐSÉGEK</b>
<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Jellemző a minőségi helyi termékek előállítása.</li> <li>2. A környezet és a meglévő infrastruktúra kis átalakítással alkalmas falusi turizmusra.</li> <li>3. Soknemzetiségű települések, magas színvonalú nemzetiségi és nyelvoktatás.</li> <li>4. Kialakult és működő települési kapcsolatok.</li> <li>5. Állandó és nagy múltra visszatekintő rendezvények, rendezvénysorozatok, mind kulturális, művészeti és sport témában.</li> <li>6. Turisztikai lehetőségek (természetes vizeken létesült fürdőhelyek, strandok, gyógy- és termálfürdők, Hajós-Bajai borvidék, kultúra, hagyományőrzés, EuroVelo 6 és 13 vonalak-kerékpárutak)</li> <li>7. Több hungarikum kapcsolódik a térséghez.</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Növekvő támogatás és kereslet a minőségi élelmiszerekre és helyi termékekre.</li> <li>2. A kitörési pontok jobb kihasználásával (turizmus, helyi termékek és tevékenységek diverzifikálása) munkahelyteremtés és a hátrányos helyzetű emberek helyzetbe hozása.</li> <li>3. Energiatakarékos és megújuló energiaforrások fejlesztésének lehetősége és igénye.</li> <li>4. Az érintett európai országokat átfogó Duna Stratégia.</li> <li>5. A civil szervezetek és vállalkozások fejlesztése és szerepvállalásának növekedése.</li> <li>6. A 2021-2027-es fejlesztési források szélesebb körben való felhasználása.</li> <li>7. Országhatár menti elhelyezkedés.</li> </ol>
<ol style="list-style-type: none"> <li>1. A térség legnagyobb problémája a szakképzett munkaerőhiány és az alacsony iskolázottság.</li> <li>2. A mezőgazdaság főképpen a nagyüzemi termelésre állt rá, kis foglalkoztatási igénnyel. Népeségmegtartó ereje gyenge.</li> <li>3. A települések demográfiai mutatói rosszabbak az országos átlagnál. Társadalmi perifériákra szoruló népesség számának növekedése.</li> <li>4. A térség termelői és humán infrastruktúrája nem megfelelő.</li> <li>5. A kedvező turisztikai adottságok kihasználatlansága jellemző a térségre.</li> <li>6. A települési infrastruktúra sok helyen nem</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Globális felmelegedés negatív hatásai, megváltozott időjárási viszonyok.</li> <li>2. A befektetői hajlandóság elmaradása, hiánya.</li> <li>3. Hazai és nemzetközi gazdasági tényezők kedvezőtlen alakulása.</li> <li>4. A hátrányos helyzetű emberek és családok számának növekedése.</li> <li>5. Határmentiségből adódó migrációs problémák.</li> <li>6. Covid járványból adódó munkanélküliségi problémák</li> <li>7. Háborús veszélyhelyzet miatti bizonytalanság.</li> </ol>

megfelelő.		
7. Forráshiányos szervezetek.	gazdálkodó-,	civil

A fejlesztési stratégiai célkitűzések kiválasztása a helyzetértékelés és SWOT analízis alapján megállapítható, hogy a térség alkalmas a fenntartható fejlődés követelményeihez igazodó olyan versenyképes gazdasági szerkezet megvalósítására, amely maximálisan kihasználja a térség adottságait, munkakultúráját, a gazdag kulturális örökség felhasználásával és környezeti adottságrendszerével.

A projekt lebonyolításra alkalmas szervezetek technikai és anyagi gondokkal küszködnek, illetve a térségre jellemző a kedvező turisztikai adottságok kihasználatlansága. Ezekből adódóan szükséges az arra alkalmas szervezetek eszközfejlesztése és anyagi támogatása, az élhetőbb települési környezet és megtartóbb vidéki közösségek létrejöttének elérése érdekében.

A térségben megtalálható a kiskerti (hagyományos kisipari) mezőgazdaság, kisüzemi állattartás, jellemző a nagy hagyományokkal rendelkező minőségi élelmiszer-előállítás, és a meglévő infrastruktúra kis átalakítással alkalmas falusi turizmusra. Lehetőségként adódik a minőségi élelmiszerekre, alternatív mezőgazdasági termelésből származó helyi termékekre és a komplex turisztikai programcsomagokra irányuló növekvő elismerés és kereslet. A helyi gazdasági élet fellendülésének egyik előmozdítója lehet e termékek előállítása, felhasználása, helyi, turisztikai és esetlegesen térségen kívüli értékesítése.

A helyi termékek és a komplex turisztikai attrakciók fejlesztéséhez LEADER források állnak rendelkezésre.

A térség jelentős problémája a munkanélküliség, ami főként a mezőgazdasági ágazaton nyugvó gazdaság és az ipari tevékenységek szinte teljes hiányának következménye. A KKV szektor erősítése elsősorban a Gazdaságfejlesztési Minisztérium által kiírt támogatásoknak és a LEADER programnak is fő célkitűzése. A foglalkoztatottak számának szinten tartása, növelése és a helyi szolgáltatások minőségének javítása a cél.

A táji, természeti, környezeti értékek védelmével, a klímaváltozás elleni küzdelemmel, az esélyegyenlőséggel, valamint a nők és férfiak közötti egyenlőséggel kapcsolatos követelmények, más néven horizontális követelmények érvényesítése kötelező eleme stratégiánknak és az Európai Unió Fejlesztéspolitikájának.

Egyenlő esélyű hozzáféréssel pályázhatnak nők és férfiak, előnyt élveznek a hátrányos helyzetű foglalkoztatottak.

## 8. A stratégia beavatkozási logikája

### A beavatkozási logika LEADER vonatkozású rövid összefoglalása

A LEADER beavatkozás a HFS-en keresztül, az SO8 vonatkozásában megállapított számos szükséglet kielégítéséhez hozzájárul. A KAP ST-ben foglalt SWOT elemzés erősségként említi az ország vidéki térségeit lefedő LEADER hálózatot, amely helyi ismerettel, kapcsolatrendszerrel, fejlesztéspolitikai és program végrehajtói tapasztalattal rendelkező helyi erőforrást biztosít a helyi fejlesztésekhez. Ugyanakkor veszélyként említi ezen erőforrás további erodálódását. E két megállapításra épül az a szükséglet, amely a fejlesztéspolitikai programok végrehajtásához szükséges helyi szintű emberi erőforrás szükségességét definiálja. E szükséglet kielégítését szolgálja a LEADER beavatkozás működési és animációs keretéből finanszírozott helyi akciócsoportok hálózata.

A SWOT elemzésben erősségként szerepel, hogy a LEADER a vidéki térségekben jellemzően alacsony tőkeerővel és kockázattűrő képességgel rendelkező mikrovállalkozások és civil szervezetek számára adekvát, kisléptékű, a helyi szükségletekre szabott fejlesztési forrást biztosít. Az elemzés gyengeségként említi a LEADER források korlátosságát, illetve a kisléptékű források felhasználásának a léptékhez képest magas adminisztratív terheit. A fenti erősségre és gyengeségre épül az a szükséglet, amely a helyi/térségi igényekhez illeszthető, ezekre mérhető hatással bíró fejlesztéseket és az ehhez

szükséges forrás szükségességét definiálja. E szükséglet kielégítéséhez járul hozzá a LEADER helyi fejlesztési stratégiák megvalósítása.

A SWOT elemzésben gyengeségként szerepelnek a vidéki közlekedési és az egyéb lakossági szolgáltatások minőségének javításához szükséges infrastruktúra fejlettségének területi különbségei. Erre reagál az a szükséglet, amely az életminőséget emelő helyi lakossági szolgáltatások infrastrukturális hátterének fejlesztését teszi szükségessé. A korábbi évek tapasztalatai alapján a LEADER programnak fontos célja a vidéki élettér fejlesztése a szolgáltatások és az azokhoz szükséges kisléptékű infrastruktúra fejlesztésével, valamint a helyi kötődés és a közösségi kapcsolatok erősítése a közösségeket aktivizáló programokkal és az ahhoz szükséges környezet fejlesztésével. Az Európai Unió vidéki térségeinek hosszú távú jövőképevel összhangban a fenti célok elérése érdekében – elsősorban tudásátadással, jó gyakorlatok bemutatásával – ösztönözni szükséges a társadalmi innovációt és a digitális eszközök adta lehetőségek kihasználását.

## 8.1 A stratégia jövőképe

Előző Helyi Fejlesztési Stratégiánkban megfogalmazott jövőkép még most is aktuális.

A Felső-Bácska Helyi Akciócsoport területén olyan fejlesztések valósulnak meg, melyek kihasználva a helyi adottságokat javítják a térség lakosságának életminőségét, társadalmi-gazdasági jólétét, hozzájárulnak a helyi gazdaság és turizmus fellendítéséhez, erősítik a térségi identitástudatot és együttműködési hajlandóságot, mindezekkel a térség népességét megtartó területté válik. Ezt a célt az „okos falu” program is segítheti a következő időszakban, ennek érdekében megfelelő stratégiákkal kell készülni.

## 8.2 A stratégia célhierarchiája

### 1. a közösségi fejlesztések és kulturális örökség megőrzése (önkormányzat és civil)

A térséget az országos átlagnál rosszabb demográfiai mutatók és az elégtelen települési infrastruktúra jellemzi. A településközpontok, közösségi terek megújítása előidézheti az életszínvonal javítását, a kedvezőtlen gazdasági és társadalmi tendenciák és a települések elnéptelenedésének megállítását, ezáltal a társadalmi kohézió és helyi identitás erősítését. Az infrastruktúra fejlesztésével a falusi turizmusban rejlő lehetőségek is kihasználhatóbbá válnak. Okos falu (smart village) stratégiák elkészítésének elősegítése.

A civil szervezetek fontos szerepet töltenek be a helyi közösség életében, azáltal hogy olyan feladatokat vállalnak fel, melyeket sem önkormányzati szereplők, sem gazdasági szervezetek nem képesek vagy nem szándékoznak ellátni. A helyi identitástudat kialakításában és megőrzésében fontos szerepük van a hagyományőrző egyesületeknek, a sport és egészségfejlesztést ösztönző szervezeteknek is.

### 2. a helyi összefogásra épülő rendezvények, programok, táborok megvalósítása; (rendezvény)

A Felső-Bácska HACS területén élők nemzetiségi összetétele igen sokszínű, ezért a kultúra, a népszokások, hagyományok, a tárgyi emlékek száma igen jelentős. A kulturális rendezvények szervezőinek (önkormányzatok, egyesületek) támogatása a térségi kulturális rendezvények, táborok, közösségépítő programok megvalósulásával jár. A változatos programoknak köszönhetően a térség lakosainak nyújt színvonalas szórakozási, kulturális programokat a pályázat, ezáltal az adott település turisztikai vonzereje és látogatottsága is fejlődik. A térségben megvalósuló rendezvények, táborok és közösségépítő programok erősítik az itt élők identitástudatát, ezzel hozzájárulva az elvándorlás csökkentéséhez és a települések népszerűsítéséhez.

A SWOT elemzés alapján ezen intézkedés a helyi közösségi élet építését célozza meg, a kulturális értékek sokrétű megőrzésével és bemutatásával.

Az együttműködésben megvalósuló rendezvények, szabadidős programok és táborok lehetőséget nyújtanak a helyi értéktárban vagy az Országos Hungarikum listában szereplő (továbbiakban: értéklista), nemzetiségi és kulturális hagyományokra épülő értékek bemutatására.

A térség számos erőssége közül ez az intézkedés lehetőséget biztosít a valódi értékeket közvetítő programok megvalósítására.

3. a helyi termékek és szolgáltatások fejlesztése; (helyi termék)

A térség feldolgozóiparának hiányát a helyi élelmiszeripari termékeket előállító gazdaságok kapacitásának növelése, fejlesztése enyhíti. A helyi gazdasági élet fellendülésének egyik előmozdítója lehet a helyi termékek előállításának, felhasználásának, értékesítésének támogatása. A helyi termék fontos jellemzője, hogy nem nagyüzemi technológiával állítják elő, illetve dolgozzák fel, az előállításához szükséges alapanyag megtermelése is általában a tervezési területen történik. A helyi terméket előállítók jellemzően családi vállalkozásként, vagy önfoglalkoztatóként működnek. Támogatni szeretnénk a helyi termékek előállításához szükséges infrastruktúra kialakítását, segíteni az esetleges termékbővítést, a helyi termékek népszerűsítését, köztudatba emelését.

4. a vidéki térség, mint vállalkozási tér és lakóhely erősítése; (mikro és turisztika)

Térségünk alapvetően mezőgazdasági jellegű térség, ennek minden előnyével és hátrányával, hiányoznak a sok embert foglalkoztató ipari nagyvállalkozások, és a megközelítés miatt kevesebb befektető települ ide, mint amennyire szükség lenne. A vállalkozói szférát nagyobb részt a mikro- és kisvállalkozások alkotják.

A térségben működő mikro-vállalkozások jellemzően 1-5 főt foglalkoztatnak. Szükség van ezen vállalkozások megerősítésére, hiszen a jelenlegi nehéz gazdasági helyzetre ők a legérzékenyebbek. Piacra jutásuk és bennmaradásuk csak akkor lehetséges, ha folyamatosan bővítik és korszerűsítik termékeiket és új innovatív termékek fejlesztésére és bevezetésére képesek. Az elmúlt LEADER és egyéb támogatásai javítottak valamennyit a helyzeten, de további támogatásuk szükséges.

LEADER programból és más programok segítségével szálláshelyek is épültek, újultak meg. A szálláshelykínálat minőségi és mennyiségi növelésével jobban ki lehet használni a térség kedvező gazdasági, társadalmi és környezeti adottságait, az egyéb turisztikai szolgáltatásokat (vadász-, horgász-, borász-, vízi-, lovas- és agroturizmus). Szükség van olyan attrakciókra, melyek a turistákat több napig is a térségünkben tartják. Olyan turisztikai attrakciók összeállítására van szükség, amelyben a szállásadók, rendezvényszervezők, helyi termékeket előállítók a térségben élők együttműködésére feltétlenül szükség van. Új innovatív szolgáltatások jöhetnek létre, ahol a helyi termékek, értékek előállításának folyamata turisztikai vonzerőként jelenik meg.

Az együttműködésben megvalósuló fejlesztésekkel a térségi speciális, helyi termékek feldolgozásával együtt járó egyedi turisztikai termékkínálat-paletta jöhet létre, és jövedelem kiegészítésre tehetnek szert a falusi vendégfogadással is foglalkozó emberek.

## 9. Cselekvési terv

### 9.1 Az intézkedések leírása

#### I. INTÉZKEDÉS

- 1) Az intézkedés megnevezése: **Életminőséget javító önkormányzati és civil fejlesztések támogatása**
- 2) Specifikus cél: közösségi fejlesztések és kulturális örökség megőrzése.
- 3) Indoklás, alátámasztás: Az intézkedés az országos átlagnál rosszabb demográfiai mutatók és az elégtelen települési infrastruktúra javítására törekszik. A településközpontok, közösségi terek megújítása előidézheti az életszínvonal javítását, a kedvezőtlen gazdasági és társadalmi tendenciák és a települések elnéptelenedésének megállítását, ezáltal a társadalmi kohézió és helyi identitás erősítését. Az infrastruktúra fejlesztésével a falusi turizmusban rejlő lehetőségek is kihasználhatóbbá válnak. Fő cél a települések megtartó erejének erősítése.

A civil szervezetek fontos szerepet töltenek be a helyi közösség életében, azáltal hogy olyan feladatokat vállalnak fel, melyeket sem önkormányzati szereplők, sem gazdasági szervezetek nem képesek vagy nem szándékoznak ellátni. A helyi identitástudat kialakításában és megőrzésében fontos szerepük van a hagyományőrző egyesületeknek, a sport és egészségfejlesztést ösztönző szervezeteknek is. Támogatásukkal szeretnénk segíteni őket a céljaik, feladataik megvalósításában.

- 4) A támogatható tevékenységek meghatározása:

Önkormányzatok részére:

Támogatás vehető igénybe a településkép, a közterületek állapotának javítása céljából közösségi funkciókat ellátó létesítmények, közösségi terek kialakítására, fejlesztésére, szabadidős és pihenőpark kiépítésére/felújítására, eszközpark fejlesztésre, energiahatékonyság növelését célzó fejlesztésekre.

Ezen belül támogatható: új építmény építése, és/vagy a területen már meglévő építmény felújítása, bővítése, korszerűsítése; energetikai korszerűsítés, új eszközök, gépek beszerzése, használati térelemek és látvány térelemek beszerzése és telepítése; megújuló és energiahatékony világítóeszközök beszerzése és telepítése; kültéri játszótéri és/vagy fitness elemek, szabadidős és sporteszközök telepítése; parkosítás, zöld felületek rendezése, létrehozása; területhez kapcsolódó térburkolás, parkoló, járda kialakítása, felújítása; a informatikai beruházás; tájékoztatás és nyilvánosság biztosítása, projekt előkészítéshez kapcsolódó tevékenységek, vagyonvédelmet célzó beruházás kialakítása; egyéb szolgáltatások igénybevétele.

Civil szervezetek részére:

Támogatás vehető igénybe működő, civil szervezetek bejegyzett tevékenységének cél szerinti besorolásához kapcsolódó, fejleszteni kívánt tevékenységéhez: új eszköz- és/vagy gépbeszerzésére, a pályázó tevékenységét bemutató marketing tevékenységre, képzés, oktatás, tájékoztató szervezésére, tájékoztatás és nyilvánosság biztosítására, projekt előkészítéshez kapcsolódó tevékenységre. Építési beruházás nem támogatható.

- 5) Nem támogatható tevékenységek meghatározása:

- személygépjármű beszerzés
- haszongépjármű beszerzés
- élő állat vásárlás
- használt árucikkek beszerzése
- mezőgazdasági üzemek beruházásai
- támogatási jogosultságok megvásárlása
- lágyszárú növények beszerzése

- lőfegyverek, pirotechnikai eszközök beszerzése.
- mobiltelefon, okostelefon, tablet beszerzése
- élőállat és/vagy tenyészállat beszerzése
- saját teljesítés
- olyan épület építése, felújítása, korszerűsítése, bővítése, amely lakófunkciót tölt be
- ingatlan vásárlása
- szolgálati lakás kialakítása, felújítása, korszerűsítése, bővítése

#### 6) Kiegészítő jelleg, lehatárolás:

Alapvetően azon projektek kerülnek kizárásra, amelyek hatályos támogatói okirattal rendelkeznek - az államháztartás alrendszeréből, vagy a Strukturális Alapokból származó konstrukciók forrásai kapcsán - a tervezett HF-ekre történő támogatási kérelem benyújtásakor ugyanazon megvalósítási helyre, ugyanazon tevékenység tekintetében. Ez alól kivételt képez, ha a HF-re benyújtandó fejlesztési igény a korábban fejlesztett tevékenység minőségi továbbfejlesztésére irányul a korábbi projekt eredményeinek fenntartásával. A korábbi pályázati konstrukciók bemutatását és a HF-től való lehatárolását a megalapozó dokumentumban vagy a projekt adatlapon szükséges bemutatni.

Az önkormányzati és civil szféra képviselői a Magyar Falu Program/Városi Civil Alap pályázati felhívásaira nyújthatnak be hasonló tevékenységekre támogatási kérelmet.

Az intézkedés kiegészítője/folytatása lehet a korábbi évek LEADER, TOP, VP pályázatainak ezek célja is a vidéki térségekben élők életminőségének a javítása, a vidéki települések vonzóbbá tétele.

A Nemzeti Együttműködési Alap kereteiből a civil szervezetek működési költségei támogathatók, jelen intézkedésből az alapszabályban rögzített tevékenységhez kapcsolódó együttműködésben megvalósuló fejlesztések, táborok támogathatók.

Nem részesíthető támogatásban az a támogatást igénylő, aki más felhívás keretében már rendelkezik olyan támogató határozattal, mely ugyanazon, már támogatott fejlesztésre vonatkozik.

#### 7) A jogosultak köre:

Költségvetési szervek és költségvetési rend szerint gazdálkodó szervekegyesület

Jogi személyiségű nonprofit szervezetek (egyesületek alapítványok, nonprofit gazdasági társaságok)

#### 8) A kiválasztási kritériumok, alapelvek:

- a nemek közötti, a társadalmi esélyegyenlőtlenség és a hátrányos helyzet csökkentését célzó kezdeményezések ösztönzése,
- a térség szempontjából újszerű, innovatív megoldások,
- ár-érték arány, azaz a tervezett költségek és eredmények közötti egyensúly, költséghatékonyság,
- fizikai/pénzügyi/környezeti megvalósíthatóság és fenntarthatóság,
- projektterv minősége,
- térségi szempont,
- a működési terület környezeti, gazdasági és társadalmi jellemzőit,
- a közösség bevonásának módja (projektgyűjtő adatlapok, stb.),
- humán erőforrás.

#### 9) Tervezett forrás:

- a) az adott beavatkozási területre/intézkedésre allokált forrás nagysága: 395.185.805,- Ft
- b) a támogatás intenzitása: 95%
- c) a projektméret korlátai: 500.000 – 10.000.000 (civil szervezetek esetében 500.000 - 3.000.000)



d) a támogatás módja: hagyományos elszámolás

10) A megvalósítás tervezett időintervalluma:

2024/2 – 2027/4

A projektek megvalósítására legfeljebb 24 hónap áll rendelkezésre

11) Kimeneti indikátorok:

Támogatott önkormányzatok száma: 28 db.

Támogatott civil szervezetek száma: 20 db

Beszerzett eszközök száma: 25 db

## II. INTÉZKEDÉS

### 1) Az intézkedés megnevezése: **Gazdaságfejlesztés a Felső-Bácskában**

#### 2) Specifikus cél:

A vidéki térség, mint vállalkozási tér és lakóhely erősítése  
Helyi termékek és szolgáltatások fejlesztése

#### 3) Indoklás, alátámasztás:

Térségünk alapvetően mezőgazdasági jellegű térség, ennek minden előnyével és hátrányával, hiányoznak a sok embert foglalkoztató ipari nagyvállalkozások, és a megközelítés miatt kevesebb befektető települ ide, mint amennyire szükség lenne. A vállalkozói szférát nagyobb részt a mikro- és kisvállalkozások alkotják.

A térségben működő mikrovállalkozások jellemzően 1-5 főt foglalkoztatnak. Szükség van ezen vállalkozások megerősítésére, hiszen a jelenlegi nehéz gazdasági helyzetre ők a legérzékenyebbek. Piacra jutásuk és bennmaradásuk csak akkor lehetséges, ha folyamatosan bővítik és korszerűsítik termékeiket és új innovatív termékek fejlesztésére és bevezetésére képesek. Az elmúlt LEADER és egyéb támogatásai javítottak valamennyit a helyzeten, de további támogatásuk szükséges.

LEADER programból és más programok segítségével szálláshelyek is épültek, újultak meg. A szálláshelykínálat minőségi és mennyiségi növelésével jobban ki lehet használni a térség kedvező gazdasági, társadalmi és környezeti adottságait, az egyéb turisztikai szolgáltatásokat (vadász-, horgász-, borász-, vízi-, lovas- és agroturizmus). Szükség van olyan attrakciókra, melyek a turistákat több napig is a térségünkben tartják. Olyan turisztikai attrakciók összeállítására van szükség, amelyben a szállásadók, rendezvényszervezők, helyi termékeket előállítók a térségben élők együttműködésére feltétlenül szükség van. Új innovatív szolgáltatások jöhetnek létre, ahol a helyi termékek, értékek előállításának folyamata turisztikai vonzerőként jelenik meg.

Az együttműködésben megvalósuló fejlesztésekkel a térségi speciális, helyi termékek feldolgozásával együtt járó egyedi turisztikai termékínálat-paletta jöhet létre, és jövedelem kiegészítésre tehetnek szert a falusi vendégfogadással is foglalkozó emberek.

A térség feldolgozóiparának hiányát a helyi élelmiszeripari termékeket előállító gazdaságok kapacitásának növelése, fejlesztése enyhíti. A helyi gazdasági élet fellendülésének egyik előmozdítója lehet a helyi termékek előállításának, felhasználásának, értékesítésének támogatása. A helyi termék fontos jellemzője, hogy nem nagyüzemi technológiával állítják elő, illetve dolgozzák fel, az előállításához szükséges alapanyag megtermelése is általában a tervezési területen történik. A helyi terméket előállítók jellemzően családi vállalkozásként, vagy önfoglalkoztatóként működnek. Támogatni szeretnénk a helyi termékek előállításához szükséges infrastruktúra kialakítását, segíteni az esetleges termékbővítést, a helyi termékek népszerűsítését, köztudatba emelését.

#### 4) A támogatható tevékenységek meghatározása:

##### 1. Célterület: Mikrovállalkozások fejlesztése

Támogatás vehető igénybe nem mezőgazdasági mikrovállalkozások nem mezőgazdasági tevékenységének fejlesztésére, új vagy már működő tevékenységhez kapcsolódó építésre, kisléptékű-infrastruktúra fejlesztésre, új eszközök, gépek beszerzésére, technológiai rendszerek kialakítására, termelési és vállalatirányítási rendszerek bevezetésére, szoftverek beszerzésére, minőségbiztosítási és környezetirányítási rendszer bevezetésére, épületenergiahatékonyság javítására vonatkozó tevékenységekre, megújuló energiaforrást hasznosító technológiák alkalmazására, munkabér támogatásra, tájékoztatás és nyilvánosság biztosítására, projekt előkészítéshez kapcsolódó tevékenységekre, marketing tevékenységekre, egyéb szolgáltatások igénybevételére.

##### 2. Célterület: Helyi termékek fejlesztése

Támogatás vehető igénybe helyi feldolgozott élelmiszeripari és kézműves termékek előállításához szükséges beruházásokhoz (építés, felújítás, átalakítás bővítés, eszköz- és/vagy gépbeszerzés); továbbá termékbemutatóhoz, értékesítéshez kapcsolódó fejlesztésekhez (új vagy már meglévő látványműhelyek, nyitott porták, bemutatóműhelyek

kialakítására, eszköz és/vagy gépbeszerzésre), energiahatékonyság javítására vonatkozó beruházásokra, vendégfogadásra és helyi termék bemutatásra alkalmas bemutatótér kialakítására, mozgóbolt létesítésére, terméksarkok kialakítására, helyi termelők hálózatba szervezésére, promóciós tevékenységek megvalósítására a termékek piacra jutása céljából, munkabér támogatásra, tájékoztatás és nyilvánosság biztosítására; projekt előkészítéshez kapcsolódó tevékenységekre.

### 3. Célterület: Helyi turizmusfejlesztés

Támogatás vehető igénybe a helyi turisztikai szereplők és helyi termék előállítók partnerségén alapuló új vagy meglévő falusi- és egyéb szálláshely létesítésére/felújítására, továbbfejlesztésére, turisztikai szolgáltatásfejlesztésre, turisztikai attrakciók létrehozására, fejlesztésére, promóciós tevékenységek megvalósítására, tájékoztatás és nyilvánosság biztosítására; projekt előkészítéshez kapcsolódó tevékenységekre.

Ennek keretében támogatható:

- turisztikai tevékenység végzésével érintett épülethez, épületrészhez, építményrészhez tartozó, a fejlesztési tevékenységhez kapcsolódó építési munka: új építmény építése, és/vagy a már meglévő épület felújítása, bővítése, korszerűsítése;
- turisztikai tevékenység végzésével érintett épülethez vagy épületrészhez kapcsolódó kisléptékű infrastruktúra-fejlesztés;
- energiahatékony megoldásokat hasznosító technológiák alkalmazása
- turisztikai tevékenység végzéséhez kapcsolódó új eszközök, gépek beszerzése, technológiai berendezések, rendszerek és kapacitások kialakítása
- helyi turisztikai szereplők partnerségén alapuló promóciós tevékenységek
- Munkabér támogatás
- Helyi termék polcok kihelyezése

### 5) Nem támogatható tevékenységek meghatározása:

- személygépjármű beszerzés
- haszongépjármű beszerzés
- mezőgazdasági üzemek beruházásai
- támogatási jogosultságok megvásárlása
- az európai uniós jog megsértését eredményező tevékenységek.
- használt eszközök, gépek, berendezések beszerzése
- 83 kW teljesítményt meghaladó erő- és munkagépek beszerzése
- mobiltelefon, okostelefon, okosóra, tablet beszerzése
- lágyszárú növény, élőállat és/vagy tenyészállat beszerzése
- lőfegyverek, lőszeres, robbanóanyagok, pirotechnikai eszközök beszerzése
- saját teljesítés
- olyan épület építése, felújítása, korszerűsítése, bővítése, amely lakófunkciót tölt be
- ingatlan vásárlása
- ültetvény telepítés
- kizárólag elsődleges mezőgazdasági termelést célzó fejlesztés
- zöldség-gyümölcs termékek csomagolása (post-harvest tevékenységek)
- termék előállításához szükséges készletek, alapanyagok beszerzése

### 6) Kiegészítő jelleg, lehatárolás:

Alapvetően azon projektek kerülnek kizárásra, amelyek hatályos támogatói okirattal rendelkeznek - az államháztartás alrendszeréből, vagy a Strukturális Alapokból származó konstrukciók forrásai kapcsán - a tervezett HF-ekre történő támogatási kérelem benyújtásakor ugyanazon megvalósítási helyre, ugyanazon tevékenység tekintetében. Ez alól kivételt képez, ha a HF-re benyújtandó fejlesztési igény a korábban fejlesztett tevékenység minőségi továbbfejlesztésére irányul a

korábbi projekt eredményeinek fenntartásával. A korábbi pályázati konstrukciók bemutatását és a HF-től való lehatárolását a megalapozó dokumentumban vagy a projekt adatlapon szükséges bemutatni. Nem részesíthető támogatásban az a támogatást igénylő, aki más felhívás keretében már rendelkezik olyan támogató határozattal, mely ugyanazon, már támogatott fejlesztésre vonatkozik.

7) A jogosultak köre:

- Természetes személyek, őstermelők
- Egyéni vállalkozó
- Jogi személyiségű vállalkozások (mikrovállalkozások)

8) A kiválasztási kritériumok, alapelvek:

- a nemek közötti, a társadalmi esélyegyenlőtlenség és a hátrányos helyzet csökkentését célzó kezdeményezések ösztönzése,
- a térség szempontjából újszerű, innovatív megoldások,
- ár-érték arány, azaz a tervezett költségek és eredmények közötti egyensúly, költséghatékonyság,
- fizikai/pénzügyi/környezeti megvalósíthatóság és fenntarthatóság,
- projektterv minősége,
- térségi szempont,
- a működési terület környezeti, gazdasági és társadalmi jellemzőit,
- a közösség bevonásának módja (projektgyűjtő adatlapok, stb.),
- humán erőforrás.

9) Tervezett forrás:

- a) az adott beavatkozási területre/intézkedésre allokált forrás nagysága: 495.185.805,- Forint
- b) a támogatás intenzitása: 65 %
- c) a projektméret korlátai: szálláshely fejlesztés/ mikrovállalkozás fejlesztés/helyi termék projektek esetén: 500.000 – 10.000.000,- Forint; Turisztikai szolgáltatás/attrakciók esetén: 500.000 - 5.000.000,- Forint.
- d) a támogatás módja: Hagyományos költségelszámolás.

10) A megvalósítás tervezett időintervalluma:

2024/2 – 2027/4

A projektek megvalósítására legfeljebb 24 hónap áll rendelkezésre

11) Kimeneti indikátorok:

Fejlesztéssel érintett vállalkozások száma: 40 db

Beszerzett eszközök száma: 25 db

Létesített munkahelyek száma: 8 db

### III. INTÉZKEDÉS

1) Az intézkedés megnevezése: **Rendezvények, táborok lebonyolítása.**

2) Specifikus cél: helyi összefogásra épülő rendezvények, programok, táborok megvalósítása.

3) Indoklás, alátámasztás: A Felső-Bácska HACS területén élők nemzetiségi összetétele igen sokszínű, ezért a kultúra, a népszokások, hagyományok, a tárgyi emlékek száma igen jelentős. A kulturális rendezvények szervezőinek (önkormányzatok, egyesületek) támogatása a térségi kulturális rendezvények, táborok, közösségépítő programok megvalósulásával jár. A változatos programoknak köszönhetően a térség lakosainak nyújt színvonalas szórakozási, kulturális programokat a pályázat, ezáltal az adott település turisztikai vonzereje és látogatottsága is fejlődik. A térségben megvalósuló rendezvények, táborok és közösségépítő programok erősítik az itt élők identitástudatát, ezzel hozzájárulva az elvándorlás csökkentéséhez és a települések népszerűsítéséhez.

A SWOT elemzés alapján ezen intézkedés a helyi közösségi élet építését célozza meg, a kulturális értékek sokrétű megőrzésével és bemutatásával.

Az együttműködésben megvalósuló rendezvények, szabadidős programok és táborok lehetőséget nyújtanak a helyi értéktárban vagy az Országos Hungarikum listában szereplő (továbbiakban: értéklista), nemzetiségi és kulturális hagyományokra épülő értékek bemutatására.

A térség számos erőssége közül ez az intézkedés lehetőséget biztosít a valódi értékeket közvetítő programok megvalósítására.

4.) A támogatható tevékenységek meghatározása:

Támogatás vehető igénybe közösséget építő, helyi közösség identitástudatának erősítésére, a helyi összefogás ösztönzésére szolgáló rendezvények, táborok lebonyolítására.

Olyan rendezvények támogathatók, amelyek egyszeri vagy évente ismétlődő jelleggel kerülnek megrendezésre (1-3 összefüggő napig). A program megvalósítása során, a kötelező helyi, térségi értékek bemutatása, megismertetése.

Tematikus táborok szervezése (minimum 3 napos), lebonyolítása a HACS területén az itt élő ifjúság részére. Olyan táborok támogathatók, amelyek minimum 3 napos időtartamban valósulnak meg bentlakásos formában, a HACS területén, nappali tagozatos iskolai tanulmányait folytatók részére.

5.) Nem támogatható tevékenységek meghatározása:

- Személygépjármű beszerzés
- Haszongépjármű beszerzés
- Élő állat vásárlás
- Használt árucikkek beszerzése
- Támogatási jogosultságok megvásárlása
- Politikai rendezvények megvalósítása
- Mezőgazdasági üzemek beruházásai
- Lágyszárú növények, élő állat beszerzése
- Lőfegyverek, pirotechnikai eszközök beszerzése.
- Fogyó eszközök, irodaszerek, anyag jellegű termékek
- Az európai uniós jog megsértését eredményező tevékenységek
- Tűzijáték lebonyolítása
- Online megjelenés: domain név regisztráció és hozzá tartozó webtárhely, honlapkészítés
- Ismeretterjesztő kiadványok készítése
- Kizárólag egy adott gazdasági társaság érdekeinek és termékeinek bemutatását célzó termékbemutató, rendezvény
- Tréningek, képzések szervezése
- Ingatlan vásárlás
- Szemináriumok, szakmai műhelyek, tematikus találkozók szervezése
- Működési és általános költségek (rezsi)

- Építési, felújítási költségek

#### 6.) Kiegészítő jelleg, lehatárolás:

Alapvetően azon projektek kerülnek kizárásra, amelyek hatályos támogatói okirattal rendelkeznek - az államháztartás alrendszeréből, vagy a Strukturális Alapokból származó konstrukciók forrásai kapcsán - a tervezett HF-ekre történő támogatási kérelem benyújtásakor ugyanazon megvalósítási helyre, ugyanazon tevékenység tekintetében. Ez alól kivételt képez, ha a HF-re benyújtandó fejlesztési igény a korábban fejlesztett tevékenység minőségi továbbfejlesztésére irányul a korábbi projekt eredményeinek fenntartásával. A korábbi pályázati konstrukciók bemutatását és a HF-től való lehatárolását a megalapozó dokumentumban vagy a projekt adatlapon szükséges bemutatni. Nem részesíthető támogatásban az a támogatást igénylő, aki más felhívás keretében már rendelkezik olyan támogató határozattal, mely ugyanazon, már támogatott fejlesztésre vonatkozik.

#### 7.) A jogosultak köre:

- Költségvetési szervek és költségvetési rend szerint gazdálkodó szervek
- Jogi személyiségű nonprofit szervezetek (egyesületek alapítványok, nonprofit gazdasági társaságok)

#### 8.) A kiválasztási kritériumok, alapelvek:

- a nemek közötti, a társadalmi esélyegyenlőtlenség és a hátrányos helyzet csökkentését célzó kezdeményezések ösztönzése,
- a térség szempontjából újszerű, innovatív megoldások,
- ár-érték arány, azaz a tervezett költségek és eredmények közötti egyensúly, költséghatékonyság,
- fizikai/pénzügyi/környezeti megvalósíthatóság és fenntarthatóság,
- projektterv minősége,
- térségi szempont,
- a működési terület környezeti, gazdasági és társadalmi jellemzőit,
- a közösség bevonásának módja (projektgyűjtő adatlapok, stb.),
- humán erőforrás.

#### 9.) Tervezett forrás:

- a) az adott beavatkozási területre/intézkedésre allokált forrás nagysága: 100.000.000,- Ft.
- b) a támogatás intenzitása: 95 %
- c) a projektméret korlátai: támogatás összege min. 500.000, - Ft, max. 2.000.000, -Ft
- d) a támogatás módja: hagyományos költségelszámolás

#### 10.) A megvalósítás tervezett időintervalluma:

2024/2-2027/4

A projektek megvalósítására legfeljebb 24 hónap áll rendelkezésre

#### 11.) Kimeneti indikátorok:

Megvalósult rendezvények száma: 40 db  
Megvalósult táborok száma: 10 db  
Beszerzett eszközök száma: 20 db  
Támogatott önkormányzatok száma: 35  
Támogatott civil szervezetek száma: 15

## 9.2 Együttműködések

### a) Térségek közötti és nemzetközi együttműködések megvalósítása

A Felső-Bácska Vidékfejlesztési Egyesület eddig is részt vett együttműködési projektekben térségek között és nemzetközi viszonylatban egyaránt.

A jövőben kettő térségek közötti pályázatban kíván indulni az egyesület a kultúra, a gasztronómia, a közösségfejlesztés, a helyi természeti környezet, megújuló energia, sport területén megvalósuló közös programok, szabadidős szolgáltatások terén történő tapasztalatcsere, illetve a helyi termékek bemutatása-fejlesztése stb. területek kerülhetnek elsősorban középpontba.

A térségek közötti együttműködéseknel fontos szempont, hogy a HACS-al szomszédos szervezetekkel működünk együtt, mert a területi adottságok miatt könnyebb közös fejlesztéseket megvalósítani. Természetesen nem zárjuk ki a lehetőségét annak, hogy az ország különböző területén lévő egyesületekkel, alapítványokkal és HACS-okkal működünk együtt.

Nemzetközi LEADER együttműködésben lehetőség nyílik más LEADER csoportok megismerésére, közös pályázatok megvalósítására határon túli szervezetek bevonásával. Az Akciócsoport a jó gyakorlatok, tudásátadás, kulturális, turisztikai együttműködések témában szeretne a jövőben nemzetközi partnerekkel együttműködni. Olyan együttműködések kialakítása a cél, melyben a megszerzett tudást mind a két fél hasznosítani tudja.

Cél, hogy a határainkon kívül működő szervezetekkel dolgozzunk együtt. Ennek érdekében már felvettük a kapcsolatot egy erdélyi LEADER HACS-al. Közös megvalósuló táborok, kulturális, hagyományőrző rendezvények, egymás jobb megismerése a fő cél. Természetesen a már meglévő francia és német kapcsolatainkat is szeretnénk továbbfejleszteni.

A korábbi tapasztalatok alapján pályázatonként 20-25 millió forint az az összegre van szükség egy-egy minőségi együttműködés megvalósításához.

### b) Egyéb együttműködések megvalósítása

A szervezet együttműködik a jövőben minden olyan projektben, egyesületekkel, civil szervezetekkel, alapítványokkal és önkormányzatokkal, ami a térség fejlődéséhez hozzájárul.

Animációs költséget, a LEADER pályázatok várható megjelenésének éveire, 2024 és 2025 évekre terveztünk többet. Az animációs költségekből fórumokat, rendezvényeket, térségi programokat kívánunk finanszírozni. Egyéb bevételként egyelőre biztosnak a tagdíjak számítanak. Évi 895.000,- Ft tagdíjbevétele számítja az egyesület.

## 9.3 Kommunikációs terv

A Felső- Bácska Vidékfejlesztési Egyesület az kívánja tudatni a célcsoporttal, hogy a szervezet és szolgáltatásai hol és milyen formában érhetőek el. Tájékoztatásunk célja felébreszteni a közösségben az igényt és a vágyat arra, hogy ismerjék meg szervezetünk munkáját és a pályázati felhívások adta lehetőségeket és aktualitásokat.

A figyelem felkeltése, az intézkedések megfelelő kialakítása a cél.

### 1. a célcsoport(ok) meghatározása

A kommunikációs tevékenység célcsoportja a térség 3 szektorának minden képviselője.

Mindenki, aki érintett a HACS tevékenységével kapcsolatban, a helyi érdekek fejlődésében, azaz:

- helyi lakosság
- helyi civil szervezetek

- a települési aktív „gondolkodók”
- vállalkozások
- döntéshozók, településvezetők, önkormányzati képviselő testületek.

2. a kommunikációs eszközök, tevékenységek típusainak bemutatása, beleértve a támogatást igénylők és a szélesebb nyilvánosság tájékoztatásának módját

A HACS fő kommunikációs csatornája saját web-oldala ([www.felsobacska-hacs.hu](http://www.felsobacska-hacs.hu)), a közösségi csatornán működtetett információs oldala (közösségi média), valamint a direkt email-rendszerű tájékoztatás és kapcsolattartás.

Városi honlapokkal való együttműködés: Az akciócsoport területén működő települési, önkormányzati honlapok lehetőséget adhatnak a hírek megosztására.

Ezeken a platformokon kerülnek meghirdetésre a különböző események, workshopok, tájékoztató fórumok, ülések.

Az egyesület irodái minden munkanapon nyitvatartási időben várja az ügyfeleket, a HACS tevékenységétől független egyéb fejlesztési elképzelésekkel is.

Információcsere személyes konzultációkon, rendszeres fórumokon, fogadóórákon, konferenciákon keresztül történik.

3. a HACS dokumentumaihoz és a HACS-ról szóló információkhoz való hozzáférés lehetőségeinek bemutatása, visszacsatolási lehetőségek, ezek kezelésének és dokumentációjának módja

A [www.felsobacska-hacs.hu](http://www.felsobacska-hacs.hu) honlapon minden az Egyesülettel kapcsolatos nyilvános dokumentáció és információ frissen elérhető. A pályázati információk a [www.palyazat.gov.hu](http://www.palyazat.gov.hu) és a [www.mvh.gov.hu](http://www.mvh.gov.hu) címeken is megtalálhatóak lesznek. Személyes tájékoztatásra is lehetőség van a szervezet irodáiban, de telefonon és elektronikusan is rendelkezésre állnak, továbbá ezeken a csatornákon van visszacsatolási lehetőség is.

4. a kommunikációval kapcsolatos felelősségi körök és a humán kapacitás bemutatása

A Felső-Bácska Helyi Akciócsoportnak egy munkaszervezetői pozícióban levő és 6 LEADER munkatársi pozícióban levő alkalmazottja van. Az egyesület székhelye Bácsalmáson van, ahol négy fő dolgozik, ezenkívül Baján, Jánoshalmán, illetve Kiskunhalason van telephelye, ahol 1-1 fő dolgozik. Az egyesületi irodák az ügyfeleinket reggel fél nyolctól délután négy óráig várják.

Ügyfeleink telefonon és e-mailen is tudnak kommunikálni kapcsolatot teremteni a szervezettel.

Honlapunk üzemeltetéséhez külső szakembert veszünk igénybe, közösségi médián is elérhetőek vagyunk, amit a szervezet dolgozói tartanak naprakészen. Ezen a felületen kommunikáltunk kommunikálunk leendő ügyfeleinkkel, kérdőív kitöltésével mértük és mérjük fel jövőbeni igényeiket és tájékoztatjuk az aktualitásainkról követőinket.

A HACS negyedévente tart minimum egy fórumot, de az irodákban munkaidőben biztosítjuk a projektekkal és kifizetési kérelmekkel kapcsolatos tudni valókat. Igény esetén a településeken kihelyezett ügyfélszolgálatot vagy fórumot tartunk.

5. a HFS-sel kapcsolatos kommunikációs tevékenységek ütemterve

A HFS készítésre tervezői csoportot hozunk létre, illetve szférák közötti egyeztetés történt több alkalommal. A tervezésbe bevontuk a területünkön lévő vállalkozókat, polgármestereket, intézményvezetőket és civil szervezetek képviselőit. Akikhez nem tudtunk személyesen eljutni ott kérdőív kitöltésével mértük fel jövőbeni igényeiket.



Tájékoztató fórumainkat a közösségi médiában tesszük közzé.

A honlapunkon minden friss információ megtalálható a LEADER pályázatokkal és kifizetési kérelmekkel kapcsolatban.

Pályázatok megjelenése előtt a polgármestereket, tagokat e-mailben tájékoztatjuk. Fórumokat tartunk, amiket a település honlapján közösségi médián és a HACS honlapján meghirdetünk.

A HFS-sel kapcsolatos kommunikációs tevékenység ütemterve:

2022. második félév	HFS tervezői munkacsoport ütemterv készítése Szférák közötti véleményezés és egyeztetés Kérdőívek nyilvánossá tétele Tájékoztatás a HFS készítéséről a HACS honlapján
2023. első negyedév	Egyeztetések munkacsoporttal, érintettekkel Tájékoztatás a HFS készítéséről fórumokon, a HACS honlapján Kérdőívek értékelése Egyeztetés az IH-val
2023. második negyedév	Tájékoztatás a HFS készítéséről a HACS honlapján, közgyűlésen HFS véglegesítése, javítások elvégzése
2023. második félév	Folyamatos tájékoztatás a HFS készítéséről a HACS honlapján Tájékoztató fórumok tartása HFS elfogadása

## 6. a kommunikációs tevékenység pénzügyi terve

A kommunikáció elsődleges felelőse a munkaszervezet vezetője, a kommunikáció költsége a normál működési költségek között szerepel, erre az egyesület külön nem számol keretet. A szakmai tevékenységeket, szakirányú teendőket külsős szolgáltató megbízásával látja el.

Évente 3 fórumot tartunk, a fórumok költsége ötvenezer forint.

A kommunikációs tevékenység pénzügyi terve a 2023 – 2027-es évekre vonatkoztatva, éves bontásban.

2023. év	5 alkalom *	50 000 Ft	250 000 Ft
2024. év	5 alkalom *	50 000 Ft	250 000 Ft
2025. év	3 alkalom *	10 000 Ft	30 000 Ft
2026. év	3 alkalom *	10 000 Ft	30 000 Ft
2027. év	3 alkalom *	10 000 Ft	30 000 Ft
Összesen:	19 alkalom		590 000 Ft

## 9.4 Egyéb, a HACS által megvalósított projektek

A 2021-2027 időszakban a HACS saját pályázataként egy olyan projektet szeretnénk megvalósítani, amely a térségünk összes települését érinti. Célunk egy közös LEADER kommunikációs és információs csatorna kialakítása, amely lehetővé teszi a településeken kihelyezett digitális kijelzőkön (beltéri vagy kültéri digitális hirdetőfal, digitális kijelző/totem) a LEADER program híreinek, tájékoztató anyagainak és fejlesztéseinek bemutatása mellett a település saját tartalmainak, híreinek és felhívásainak megjelenítését.

A rendszerhez tartozik egy weboldal is, amelyen keresztül a tartalmak feltölthetők és megoszthatók egy közös adatbázisba, illetve saját és közös lejátszási listák létrehozását is támogatja, így a települési, megyei és a szervezeti anyagok minden település számára elérhetővé válnak. Az általunk tervezett csatorna célja a LEADER program eredményeinek és eseményeinek széleskörű ismertetése mellett a település saját híreinek és eseményeinek megjelenítése. A kommunikációs csatorna lehetővé teszi a térség többi településének híreiről és rendezvényeiről való tudósítást is. A csatorna kialakításával javítani kívánjuk az információáramlást a térségben. A tervezett beruházás nemcsak kijelzők telepítését foglalja magában, hanem a szükséges eszközök és berendezések beszerzését is.

Előzetes számítások alapján a projekt költsége: 80.000.000,- Ft

## 10. Monitoring és Indikátorok

A monitoring folyamatok eredményeinek révén az Európai Bizottság értékes információkhoz jut, amelyek:

- elemzési szempontból szilárdan megalapozzák a jövőbeni szakpolitikai tervezőmunkát;
- segítséget nyújtanak a szakpolitikai célkitűzések és a programok célkitűzéseinek kidolgozásához, a későbbiekben pedig eszközül szolgálnak a kitűzött célok hosszú távú megvalósulásának mérése során.

A monitoring megfelelő végrehajtásának feltétele, hogy a szakpolitikai célkitűzések és a tervezett intézkedések összhangban legyenek egymással. A kiegyensúlyozott területfejlesztés, során hangsúlyos szerepet kap a foglalkoztatás és növekedés előmozdítása, illetve a szegénység visszaszorítása a vidéki térségekben.

A közös kereten belül végzett értékelés a szakpolitikai intervenciók hatását hivatott felmérni. Az értékelés tényekkel szolgál a döntéshozatali munkához, és javítja a KAP keretében végrehajtott intervenciók hatékonyságát, hasznosságát és eredményességét. Ezen túlmenően az átláthatóságot és az elszámoltathatóságot is növeli, és előmozdítja a kapcsolódó tanulási folyamatokat.

Annak érdekében, hogy az értékelések szerves részét képezzék a szakpolitikai döntéshozatali folyamatnak, és teljesüljenek az előírt referenciaértékek, a Bizottság iránymutatásokat és eszköztárat dolgozott ki a jogalkotás minőségének javítása érdekében, melyek követelményeket fogalmaznak meg, és ismertetik a bevált módszereket a KAP kiértékelésére vonatkozóan.

2021. december 6-án az Európai Parlament és a Tanács elfogadta a KAP-stratégiai tervekhez nyújtott támogatásra vonatkozó szabályok megállapításáról szóló (EU) 2021/2115 rendeletet. Ez a rendelet létrehozza a teljesítmény-, monitoring és -értékelési keretet, amelyet 2023 és 2027 között kell majd alkalmazni a közös agrárpolitikára vonatkozóan.

A teljesítmény-, monitoring és -értékelési keret elősegíti, hogy a szakpolitikai hangsúly a szabályoknak való megfeleléstől a teljesítményre és az eredményekre helyeződjön át. Ez az új teljesítményalapú teljesítési modell közös teljesítménymutatókat alkalmaz.

Ezek közé a közös teljesítménymutatók közé tartoznak a következő indikátorok:

- kimeneti mutatók, amelyek a KAP végrehajtásának nyomon követésére fognak szolgálni;
- eredménymutatók, amelyek segítségével figyelemmel lehet kísérni, milyen előrelépést érnek el az uniós országok az előre kitűzött célértékek teljesítése terén;
- kontextus- és hatásmutatók, amelyek használatával meg lehet állapítani, hogy általánosságban hogyan teljesít, a szakpolitika a KAP célkitűzéseire képest.

### A HACS-okra vonatkozó adatok

- A HACS tervezési területével lefedett települések száma, a lakossági adatok (a HACS területének népességére vonatkozó információ).
- A HACS tagjainak teljes száma az alábbi bontás szerint:
  - azok amelyek valamely közigazgatási szervet képviselnek;
  - azok, amelyek helyi magángazdasági érdekeket képviselnek (például gazdasági szervezetek, helyi vállalkozások stb.);
  - azok, amelyek helyi szociális érdekeket képviselnek (például nem kormányzati szervezetek, helyi egyesületek stb.), valamint
  - az egyéb eltérő kategóriákba sorolható tagok.
- A HACS döntéshozó testületét alkotó HACS tagok teljes száma szervezettípus szerinti bontásban:
  - azon tagok száma, akik valamely közigazgatási szervet képviselnek;
  - azon tagok száma, akik/amelyek helyi magángazdasági érdekeket (például gazdasági szervezeteket, helyi vállalkozásokat stb.) képviselnek;
  - azon tagok száma, akik/amelyek helyi szociális érdekeket (például nem kormányzati szervezeteket, helyi egyesületeket stb.) képviselnek;
  - azon tagok száma, akik/amelyek az egyéb eltérő kategóriákba sorolhatóak.
- A HACS döntéshozó testületét alkotó HACS tagok neve.
- A HACS döntéshozó testületét alkotó tagok életkora, kiemelten a fiatalok száma a HACS döntéshozó testületében, 41. életévét be nem töltött személy.

### A HACS-ok tevékenységeire vonatkozó adatok

- A HACS által végrehajtott műveletek száma összesen (a HF-ek keretében kibocsátott TO-kban szereplő kedvezményezettek megbontása jogi státusz szerint):
  - a magánszemélyek vagy vállalkozások által végrehajtott műveletek száma;
  - a közigazgatási szervek által végrehajtott műveletek száma;
  - a helyi magángazdasági érdekek képviselői (például vállalkozói szövetségek, kereskedelmi kamara stb.) által végrehajtott műveletek száma;
  - a helyi szociális érdekek képviselői (például nem kormányzati szervezetek, helyi egyesületek stb.) által végrehajtott műveletek száma;
  - a kutatási szervezetek által végrehajtott műveletek száma;
  - a több, különböző típusú szereplő által közösen végrehajtott műveletek száma;
  - eltérő kategóriákba tartozó szereplő által végrehajtott műveletek száma.
- A HACS által végrehajtott interregionális együttműködési projektek száma.
- A HACS által végrehajtott transznacionális együttműködési projektek száma.
- A tudástranszferhez kapcsolódó műveletek száma, beleértve a fenntartható, gazdasági, társadalmi, környezeti és éghajlatbarát teljesítményre vonatkozó tanácsadást, képzést és tudáscserét.
- A termelői szervezetekkel, a helyi piacokkal, a rövid ellátási láncokkal és a minőségrendszerekkel kapcsolatos műveletek száma, beleértve a beruházások támogatását, a marketingtevékenységeket stb.
- A megújuló energia-termelési kapacitásokhoz kapcsolódó műveletek száma, beleértve a biomassa alapú energiatermelés kapacitásaihoz kapcsolódó műveleteket is.
- A környezeti fenntarthatósághoz, valamint az éghajlatváltozás mérséklésével és az ahhoz való alkalmazkodással kapcsolatos célok eléréséhez hozzájáruló műveletek száma a vidéki térségekben.
- A munkahelyteremtő műveletek száma.
- A vidéki vállalkozásokat – többek között a biomassa alapú gazdaság területén működő vállalkozásokat – támogató műveletek száma.
- Az intelligens falvakra vonatkozó stratégiákkal kapcsolatos műveletek száma.

- A szolgáltatásokhoz és az infrastruktúrához, többek között a széles sávú rendszerekhez való hozzáférést javító műveletek száma.
- A társadalmi befogadás területén végrehajtott műveletek száma.
- Az egyéb, eltérő kategóriákba tartozó műveletek száma.

## 10.1 Monitoring

A közös kereten belül végzett monitoring kulcsfontosságú információkkal szolgál a KAP végrehajtásáról. Az Európai Bizottság szorosan nyomon követi a mezőgazdasági piacok alakulását, a vidékfejlesztés terén jelentkező fejleményeket és a KAP forrásainak felhasználását.

### 1. Helyi felhívás előkészítése

Pályázatok monitoringozása kulcsfontosságú folyamat a pályázati projektek sikeres végrehajtásához és eredményességének biztosításához.

**Célok és mutatók meghatározása:** Először is, fontos meghatározni a pályázat céljait és a teljesítménymutatókat (KPI-eket), amelyekkel mérni lehet a projekt sikerét. Ezek a mutatók lehetnek például pénzügyi eredmények, időbeli célok vagy minőségi sztenderdek.

**Adatgyűjtés és adatforrások kijelölése:** Hatékony monitoringozáshoz szükséges az adatok rendszeres gyűjtése. Meg kell határozni, hogy milyen adatokra van szükség, és honnan gyűjthetők be ezek az adatok. Az adatforrások lehetnek például pénzügyi jelentések, projektvezetői beszámolók, interjúk vagy kérdőívek.

**Közösségi visszajelzés figyelembevétele:** Ha a felhívás kapcsolódik egy közösséghez vagy szélesebb közönséghez, fontos lehet figyelembe venni a közösségi visszajelzéseket és véleményeket a monitoringozási folyamatban. Ezek a visszajelzések segíthetnek a projekt finomhangolásában és a hatékonyság növelésében. PI: fórumok, kérdőívek.

### 2. A támogatási kérelmek benyújtásakor, illetve feldolgozásakor várt adatok:

Indikátor neve	Indikátor leírása	Támogatási kérelmek benyújtásakor várt adatok
Új munkahelyek száma	R.37 Növekedés és munkahelyteremtés a vidéki térségekben: KAP-projektek keretében támogatott új munkahelyek (önfoglalkoztatás is, de a projekt kiépítéséhez szükséges munka nem)	Kérelem benyújtásakor meglévő munkahelyek száma; Fejlesztés következtében létrejött munkahelyek száma
Beszerzett eszközök száma	A projekt keretében beszerzett eszközök száma	Kérelemben szereplő beszerezni kívánt eszközök száma
Fejlesztéssel érintett vállalkozások száma	Fejlesztéssel érintett vállalkozások száma	Kérelemben szereplő szervezeti besorolás; KKV minősítés eredménye
Fejlesztéssel érintett önkormányzatok száma	Fejlesztéssel érintett önkormányzatok száma	Kérelemben szereplő szervezeti besorolás
Fejlesztéssel érintett szervezetek száma	Fejlesztéssel érintett szervezetek száma	Kérelemben szereplő szervezeti besorolás

Megvalósult rendezvények száma	A projekt keretében megvalósult rendezvények száma	Programtervben megjelölt rendezvények száma
--------------------------------	--	---

### 3. Monitoring

- A monitoring és értékelési eljárás kidolgozása, a szükséges indikátorrendszer létrehozása, az adatgyűjtési módszer kialakítása és az adatgyűjtés lebonyolítása, a rendszeres és eseti jelentések összeállítása, és a monitoring eljárásban részt vevő további szereplők, szervezetek tájékoztatása és tevékenységük koordinálása.
- Rendszeres időközönként megvizsgálni a program előrehaladását, célkitűzéseinek teljesülését.
- Elemezni a végrehajtás eredményeit, különös tekintettel a különböző intézkedések vonatkozásában kitűzött célok teljesítésére.
- Értékelni a program keretében hozott pénzügyi támogatási döntéseket.
- Megtárgyalni és jóváhagyni az elkészült monitoring és értékelési jelentéseket.
- Előterjesztéseket készíteni a közgyűlés számára a HFS lebonyolításában szükséges esetleges korrekciókra vonatkozóan.
- A monitoring eljárás során ellenőrizni a projekt megvalósulást, a tervezett indikátorok teljesítését, társadalmi és gazdasági hatások létrejöttét, különös figyelemmel az uniós célkitűzések eléréséhez.
- A projekt megvalósítási szakaszban az akciócsoport folyamatosan támogatja személyre szabott tanácsadással, kör e-mailekkel, honlap bejegyzésekkel, illetve tájékoztató fórumok szervezésével a projektgazdákat.
- Az egyes LEADER projektek lezárásakor az egyesület bekéri a projekt leírásokat és legalább 3db nagyfelbontású képet a megvalósult fejlesztésről, továbbá engedélyt kér a honlapon való közzétételhez.
- Amikor értékelési szakaszhoz ér a LEADER program megvalósítása, az Egyesület munkaszervezete a nyilvántartásai alapján bekéri a nyertes projektgazdától az eredményindikátor értékeket. Ezek alapján a szükséges vizsgálatokat, elemzéseket fogja végrehajtani.
- A HFS monitoring alapján készített kimutatások az egyesület honlapján, fórumokon, rendezvényeken, hírleveleken keresztül kerülnek nyilvánosságra.

A HACS monitoring tevékenysége keretében a specifikus célokhoz rendelt eredménymutatók kapcsán megvalósult eredményeknek és a teljesítményeknek, vagyis a célok teljesülésének szakmai nyomon követését, továbbá a program kapcsán a források felhasználásának nyomon követését végzi, illetve saját teljesítményét is méri. Ezáltal folyamatos adatgyűjtést, feldolgozást végez, amely alapján vizsgálható a tevékenység előrehaladása a kitűzött célok vonatkozásában.

### 4. Ellenőrzések

A LEADER programokban való monitoring és ellenőrzés biztosítja, hogy a közösségek és projektek megkapják a szükséges támogatást, és hogy az EU pénzeszközeit hatékonyan használják fel a fenntartható fejlődés előmozdítására a vidéki területeken. Az ellenőrzés hozzájárul az átláthatósághoz és az elszámoltathatósághoz, és segít megőrizni a programok integritását és eredményességét.

A rendszer működése során alapvető elvárás, hogy biztosítani kell az elsődleges adatforrásokból származó adatok pontosságát:

- Formai ellenőrzés (megfelelő formátumú adat szerepel-e a mezőben). Szükséges ellenőrizni például:
  - Pályázati adatlapok kitöltése: minden kötelező mező kitöltésre került-e, a megadott adatok helyesek és aktuálisak
  - Csatolt dokumentumok: minden kötelező csatolmány vagy dokumentum csatolásra került-e
  - Formai követelmények: a dokumentumok megfelelnek-e a pályázati kiírásban előírt formai követelményeknek.
  - Költségvetés: a költségvetés pontos és összhangban van a projekttel. Szükséges ellenőrizni, hogy minden tétel le van fedve, és nincsenek benne felesleges vagy nem indokolt költségek.

- Követelmények betartása: a kérelem megfelel-e az adott Leader program vagy alprogram specifikus követelményeinek és prioritásainak.
- Mellékletek és aláírások: minden szükséges melléklet csatolásra került-e a megfelelő formátumban és aláírásokkal
- Logikai ellenőrzés (bizonyos összefüggések alapján vizsgálja az adatok megfelelőségét).
  - Dokumentumok teljességének és helyességének ellenőrzése: minden szükséges dokumentum és információ benne van-e a kérelemben, nincsenek hiányosságok, és minden adat helyes.
  - Célkitűzések és eredmények logikai összhangja: a kérelemben megfogalmazott célok és eredmények összhangban vannak egymással. Nincsenek ellentmondások vagy túlzott ígéretések.
  - Költségvetési összeférhetőség: meggyőződni róla, hogy az összegek és a költségvetési tételek logikusan és észszerűen vannak összeállítva. Ellenőrizni, hogy minden költségforrás megfelelően dokumentált-e
  - Pályázatforma és előírások betartása: a kérelmet az előírt formában és tartalommal nyújtották be. Betartották a felhívásban foglalt összes iránymutatást és előírást.
  - Logikai összefüggések és érvelés: a kérelem logikai felépítését és érvelését is kell vizsgálni. Ellenőrizni szükséges, hogy az indokok és érvek megfelelően támasztják alá a kérelem céljait és igényeit.
  - Szükséges mellékletek és hivatkozások: minden szükséges melléklet csatolásra került, és hiteles forrásból származik-e.

A pályázatok logikai ellenőrzése az, amikor a pályázati dokumentumokat és benyújtott információkat alaposan átvizsgáljuk, hogy meggyőződjünk arról, hogy azok logikailag összhangban vannak, és nincsenek benne ellentmondások vagy hiányosságok.

## 10.2 Az indikátorok megadása

Indikátor neve	Indikátor leírása	Indikátor mértékegysége	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Képzésben, tanácsadásban, ismeretcsereben résztvevők száma	R.1 <sup>PR</sup> A teljesítmény javítása ismeretek és innováció révén: A fenntartható gazdasági, társadalmi, környezeti, éghajlattal és az erőforrások hatékonyságával kapcsolatos teljesítmény javítása érdekében tanácsadásban részesülő, illetve képzésben, ismeretcsereben vagy az európai innovációs partnerség KAP által támogatott operatív csoportjaiban részt vevő személyek száma	személyek száma	-	-	-	-	-	-	-
Termelői csoportokban, termelői szervezetekben, helyi	R.10 <sup>PR</sup> Az ellátási lánc szervezettségének javítása: A KAP keretében támogatott	gazdaságok száma	-	-	-	-	-	-	-

piacokon, rövid ellátási láncokban és minőségrendszerekben részt vevő gazdaságok száma	termelői csoportokban, termelői szervezetekben, helyi piacokon, rövid ellátási láncokban és minőségrendszerekben részt vevő gazdaságok aránya								
Kiepipített megújuló energiatermelő kapacitás	R.15 A mezőgazdaságból, erdészetből, valamint egyéb megújuló forrásokból származó megújuló energia: Támogatott beruházások a megújulóenergia-termelés kapacitásbővítésébe, a biomassza-alapú energiák termelését is beleértve (kW)	kilowatt	-	-	-	-	-	-	-
	Napelemes fejlesztések		-	-	-	-	-	-	-
	Biomassza		-	-	-	-	-	-	-
	Egyéb		-	-	-	-	-	-	-
Új munkahelyek száma	R.37 Növekedés és munkahelyteremtés a vidéki térségekben: KAP-projektek keretében támogatott új munkahelyek (önfoglalkoztatás is, de a projekt kiépítéséhez szükséges munka nem)	teljes munkaidős egyenérték	0	0	0	2	6	8	8
A KAP támogatással fejlesztett vidéki gazdaságok száma	R.39 A vidéki gazdaság fejlesztése: A KAP keretében nyújtott támogatással fejlesztett vidéki gazdaságok, köztük a biomassza alapú gazdaságok száma	gazdaságok száma	-	-	-	-	-	-	-
A támogatott „okos falu” stratégiák száma	R.40 A vidéki gazdaság okos átmenete: A támogatott „okos falu”	„okos falu” stratégiák száma	-	-	-	-	-	-	-

	stratégiák száma								
A szolgáltatásokhoz és az infrastruktúrához jobb hozzáféréssel rendelkező vidéki lakosság száma	R.41 <sup>PR</sup> Összeköttetés teremtése Európa vidéki térségei között: A szolgáltatásokhoz és az infrastruktúrához a KAP- támogatásnak köszönhetően jobb hozzáféréssel rendelkező vidéki lakosság aránya	fő	-	-	-	-	-	-	-
Rendezvényeken résztvevők száma + felzárkóztatási projektek érintettjeinek száma	R.42 A társadalmi befogadás előmozdítása: A társadalmi befogadást célzó, támogatásban részesülő projektekkel érintett személyek száma	fő	-	-	-	-	-	-	-
Beszerezett eszközök száma	A projekt keretében beszerezett eszközök száma	db	0	0	0	15	50	70	70
Fejlesztéssel érintett vállalkozások száma	Fejlesztéssel érintett vállalkozások száma	db	0	0	0	10	30	40	40
Fejlesztéssel érintett önkormányzatok száma	Fejlesztéssel érintett önkormányzatok száma	db	0	0	0	5	25	40	40
Fejlesztéssel érintett szervezetek száma	Fejlesztéssel érintett szervezetek száma	db	0	0	0	5	25	35	35
Megvalósult rendezvények száma	A projekt keretében megvalósult rendezvények száma	db	0	0	0	10	35	50	50



## 11. Indikatív pénzügyi terv

a) A HFS fejlesztési forrásfelhasználásának ütemezése (millió Ft)

Ssz.	Az intézkedések megnevezése	2023	2024	2025	2026	2027	Összesen	%
1.	Életminőséget javító önkormányzati és civil fejlesztések támogatása	0	50	150	100	95	395	38
2.	Gazdaságfejlesztés a Felső-Bácskában	0	50	150	200	95	495	48
3.	Rendezvények, szabadidős programok, táborok lebonyolítása	0	0	40	40	20	100	10
4.	Saját projekt	0	10	20	6	0	36	4
	Összesen	0	110	360	346	210	1026	100

b) A HACS működési és animációs forrásfelhasználásának ütemezése (millió Ft)

	2023	2024	2025	2026	2027	Összesen
Működési költségek	9	64	70	75	80	298
Animációs költségek	0,5	1	1	1	0,5	4
Egyéb tervezett bevételek	0,5	0,8	0,7	1	1	4
Összesen	10	65,8	71,7	77	81,5	306

## Mellékletek

- 1. számú melléklet: A HACS összetételének részletes bemutatása**
- 2. számú melléklet: HACS területi lefedése (térkép)**

## 1. számú melléklet: A HACS összetételének részletes bemutatása

### a) A HACS összetétele

2023. szeptemberében a Felső-Bácska Helyi Akciócsoportnak 119 tagja van.

Ebből:

közsférát képvisel	47 tag
Civil sférát képvisel	43 tag
Vállalkozói sférát képvisel	29 tag

### b) Elnök: Németh Balázs

Aelnökök: Czeller Zoltán, Vörös Szilárd

További elnökségi tagok:

Bányai Gábor, vállalkozói sféra

Bodnárné Erdődi Éva, vállalkozói sféra

Bozóki Gáborné, civil sféra

dr. Nagy Norbert, vállalkozói sféra

Felső Róbert, közsféra

Horváth Roland, vállalkozói sféra

Horváth Zoltánné, civil sféra

Orcsik István, civil sféra

Lakatos Gábor, civil sféra

Merkler Bianka, civil sféra

Rozsnyai Attila, közsféra

Sere Mihály, civil sféra

A közgyűlés határozata alapján az elnökségi tagok végzik a Helyi Bíráló Bizottság feladatait is.

### c) A HACS tervezett munkaszervezeti felépítésének bemutatása

Beke Emese – munkaszervezet vezető

Mátrai Angéla – leader munkatárs

Csincsák Éva – megbízott leader munkatárs

Tóth Malvin – leader munkatárs

Farkas-Wodring Kata – leader munkatárs

Kiss Balázs – leader munkatárs

Skropkó Adrián – leader munkatárs

A munkaszervezet 7 főből áll, a gazdasági ügyintézőn kívül a kollégák a LEADER program minden területén dolgoznak. A munkaszervezet vezető 2005 óta dolgozik a LEADER programban 2009-től munkaszervezet vezetői minőségben az évek során jelentős munkatapasztalatra tett szert. 2 munkatárs 2009-től, 3 munkatárs 2018-tól, illetve 1 munkatárs 2021. óta dolgozik a csapatban.

Beke Emese a bajai irodában, Mátrai Angéla, Tóth Malvin, Kiss Balázs, Skropkó Adrián a bácsalmási irodában, Csincsák Éva a jánoshalmi irodában és Farkas-Wodring Kata a kiskunhalasi irodában dolgozik. Amikor a munka jellege úgy kívánja a kollégák a HACS területén bárhova delegálhatóak

### d) A működés fizikai feltételeinek rendelkezésre állását és a fenntartás biztosítását is be kell mutatni.

Baján, Bácsalmáson, Jánoshalmán működtetünk irodát, illetve Kiskunhalason az Önkormányzat biztosított részünkre egy helyiséget ahol az ügyfélfogadás, tanácsadás folyik.

Székhely: 6430 Bácsalmás Hősök tere 3, alapterület 41,5 m<sup>2</sup>

Telephely: 6500 Baja, Tóth Kálmán tér 6./4, alapterület 35 m<sup>2</sup>

Telephely: Jánoshalma, Molnár János u. 3. 1/115, alapterület 23,2  
Telephely: 6400 Kiskunhalas, Köztársaság utca 1., 20 nm  
Mind a 4 iroda alkalmas munkavégzésre és ügyfélfogadásra egyaránt

### A HACS szervezeti felépítése, szerepek és eljárások:

HACS szervezeti felépítése (az egységek megnevezése, humán kapacitás, összetétele, feladat és felelősségi körei, jogosítványai), a HACS tagsága (mellékletben) és az esetleges munkacsoportok, szervezeti alegységek (amennyiben vannak) bemutatása (összetétel, feladat),

A Felső-Bácska Vidékfejlesztési Egyesület működését, szervezeti felépítését, összetételét, eljárásrendjét az Alapszabály tartalmazza.

Egyesület szervei:

- Közgyűlés
- Elnök
- Alelnökök
- Elnökség (Helyi Bíráló Bizottság)
- Munkaszervezet
- Felügyelő Bizottság

### A KÖZGYŰLÉS:

A Közgyűlés kizárólagos hatáskörébe tartozik:

- a) az Alapszabály megállapítása, módosítása;
- b) az éves költségvetés meghatározása és elfogadása;
- c) az Elnökség éves beszámolójának elfogadása;
- d) az Egyesület megszűnésének, egyesülésének és szétválásának elhatározása;
- e) a tagdíj mértékének és befizetési határidejének megállapítása;
- f) az Elnökség által a tag kizárásáról hozott határozat elleni fellebbezés elbírálása;
- g) döntés minden olyan ügyben, amit a jogszabály, az alapszabály a Közgyűlés hatáskörébe utal, vagy amelyet – a jogszabály által delegált feladat ellátásához kapcsolódó ügyeket kivéve – az Elnökség a Közgyűlés elé terjeszt;
- h) az Elnökség, valamint a Felügyelő Bizottság megválasztása, visszahívása és díjazásának megállapítása;
- i) a vezető tisztségviselő feletti munkáltatói jogok gyakorlása, ha a vezető tisztségviselő az egyesülettel munkaviszonyban áll;
- j) az Egyesület által kidolgozott hosszú- és középtávú fejlesztési program és módosításainak elfogadása;
- k) a tagsági jogviszony felmondásában való döntés;
- l) az olyan szerződés megkötésének jóváhagyása, melyet az egyesület saját tagjával, vezető tisztségviselőjével, a felügyelőbizottság tagjával vagy ezek hozzátartozójával köt;
- m) a jelenlegi és korábbi egyesületi tagok és a felügyelőbizottsági tagok vagy más egyesületi szervek tagjai ellen kártérítési igények érvényesítéséről való döntés;
- n) végelszámoló kijelölése.

### AZ ELNÖK

Az Elnök önállóan ellátja az Egyesület képviselét hatóságokkal, bíróságokkal és harmadik személyekkel szemben.

Az Elnököt a Közgyűlés nyílt szavazással, a jelenlévő tagok 2/3-os szavazattöbbségével, határozott időre, legfeljebb három (3) évre választja meg.

Az elnök jogai és kötelességei:

- a) szervezi az Elnökség és a Közgyűlés munkáját;

- b) összehívja és vezeti az Elnökség üléseit, vezeti a Közgyűlést;
  - c) intézkedik és dönt a Közgyűlés, az Elnökség által hatáskörébe utalt ügyekben;
  - d) felügyeli az Egyesület gazdasági ügyeinek alakulását;
  - e) irányítja az Egyesület egészének munkáját;
  - f) az alkalmazottak felett gyakorolja a munkáltatói jogokat;
  - g) tevékenységéről beszámol az Elnökség soron következő ülésén;
  - h) gondoskodik a Közgyűlés és Elnökség határozatainak végrehajtásáról;
  - i) gondoskodik a 1698/2005/EK rendelet által átfogott III. és/vagy IV. tengelyes intézkedések végrehajtása érdekében, a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal által szabályozott delegált feladatok ellátásáról, mely hatáskört az Elnökség és Közgyűlés nem vonhat el;
  - j) gondoskodik a 1698/2005/EK rendelet III. és/vagy IV. tengelyes végrehajtása érdekében, a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal által szabályozott delegált feladatok ellátásához szükséges támogatási és kifizetési kérelmek benyújtásáról;
- A közgyűlés határozata alapján az ELNÖK egyben a Helyi Bíráló Bizottság elnöke is

### ALELNÖKÖK

A Közgyűlés két (2) Alelnököt választ. Az Alelnökök az Elnök akadályoztatása esetén annak általános helyetteseként; külön meghatalmazás nélkül, helyettesi minőségben mindenre kiterjedően, önállóan és teljes körűen gyakorolják az Elnök jogait és ellátják feladatait.

A két Alelnököt a Közgyűlés nyílt szavazással, a jelenlévő tagok 2/3-os szavazattöbbségével, határozott időre, legfeljebb három (3) évre választja meg.

### ELNÖKSÉG

Az Elnökség az Egyesület általános hatáskörű végrehajtó, ügyintéző szerve, amely gondoskodik az Egyesület alapszabályi rendelkezéseinek, közgyűlési határozatainak végrehajtásáról, szervezi és irányítja az Egyesület működését. Az Elnökség tagjait az Egyesület közgyűlése a tagok közül választja.

Az Elnökség tagjait a Közgyűlés nyílt szavazással, a jelenlévő tagok 2/3-os szavazattöbbségével, határozott időre, legfeljebb három (3) évre választja meg.

Az Elnökség 16 főből (1 elnök, 2 alelnök, 13 tag) áll. Az Elnökség tagjainak megválasztásánál figyelembe kell venni, hogy a közsféra, a vállalkozói sféra és a civil sféra sem rendelkezhet a szavazati jogok 49%-ot meghaladó hányadával.

Az Elnökség feladatkörébe tartozik a Közgyűlés által hatáskörébe utalt feladatok ellátása, valamint a Közgyűlés összehívását nem igénylő egyéb döntési jogkörök:

- a) képviselő delegálása egyéb szervezetekbe;
- b) az SZMSZ megalkotása és módosítása ;
- c) a Közgyűlés ülésének előkészítése;
- d) az Egyesület által megkötésre kerülő szerződések jóváhagyása;
- e) az éves beszámoló elkészítése;
- f) dönt két Közgyűlés közötti időszak között az Egyesület ügyeiben, kivéve azokat a tárgyköröket, amelyeket az Alapszabály, vagy jogszabály a Közgyűlés kizárólagos hatáskörébe vagy más személy, egység hatáskörébe utal, de különösen:
- g) dönt a helyi vidékfejlesztési stratégia/terv végrehajtása során felmerülő delegált feladat ellátásával összefüggő kérelem elfogadásáról, esetleges visszautasításáról;
- h) elfogadja a térség Helyi Fejlesztési Stratégiáját ;

- i) ellátja a helyi Bíráló Bizottság feladatait;
  - j) dönt az Elnök által felterjesztett támogatási rangsor(ok) alapján a forrás(ok) allokációjáról;
  - k) utasítja az Elnököt a forrásallokáció során feltárt eljárási hibák javítására;
  - l) javaslatot tesz a tiszteletbeli tag személyére;
  - m) határoz a tag, pártoló tag és a tiszteletbeli tag kizárása ügyében;
  - n) a közgyűlés által hatáskörébe utalt egyéb ügyek intézése;
  - o) feladatai elvégzéséhez szakértőket alkalmazhat.
- A Közgyűlés határozata alapján az elnökség látja el a Helyi Bíráló Bizottság feladatait.

#### HELYI BÍRÁLÓ BIZOTTSÁG

A Helyi Bíráló Bizottság feladatait az Egyesület Közgyűlésének döntése alapján az Elnökség tagjai végzik.

a HBB tizenöt (12) tagból, és négy (3) póttagból áll

a HBB tagságában egyik szféra sem rendelkezhet a szavazatok 49%-át meghaladó hányaddal, valamint biztosítani szükséges, hogy a kiválasztási döntések során a szavazatok több mint 50 %-át állami hatóságnak nem minősülő partnerek adják. Amennyiben egy HBB tag önkormányzati vezető (pl. polgármesteri) tisztséget is betölt más civil, vagy vállalkozói megbízatása mellett, akkor az arányok kialakítása és megállapítása során a közszférabeli tisztségét kell figyelembe venni;

#### A Helyi Bíráló Bizottság feladata

A Helyi Bíráló Bizottság feladata a HACS közgyűlése által átruházott hatáskörben a Felső-Bácska Vidékfejlesztési Egyesület, mint LEADER HACS által kidolgozott Helyi Fejlesztési Stratégia kritériumrendszeréhez való illeszkedés vizsgálata és ennek kapcsán az egyes helyi támogatási kérelmek értékelése, azokról támogatási javaslat készítése, vagy elutasítása.

- a) a HBB tagjai előzetesen áttekintik a HACS munkaszervezete által megküldött értékelési és pontozási javaslatot, illetve az elutasításra javasolt támogatási kérelmeket;
- b) a HBB tagjai ülés keretében tárgyalják meg a HACS munkaszervezete által összeállított értékelési és pontozási javaslatot, továbbá az elutasításra javasolt kérelmek indokolásának megalapozottságát;
- c) majd a fentieket követően a HBB dönt a támogatási kérelmekről. Ennek során a támogatni javasolt kérelmek tekintetében döntési javaslatot állít össze és megállapítja a helyi támogatási kérelmek pontozását, és ezen dokumentumokat továbbítja az IH részére, azzal, hogy a HBB a kérelemre vonatkozó döntési javaslatot a kérelmek – helyi felhívásban előírt értékelési szempontoknak való megfelelés szerinti – sorrendje alapján tesz, feltétellel vagy csökkentett összeggel való támogatásra irányuló döntési javaslatot nem adhat;
- d) szakértőt – tanácskozási joggal – meghívhat a HBB ülésére.

#### A MUNKASZERVEZET

A Helyi Fejlesztési Stratégia megvalósításának feladatait a Helyi Bíráló Bizottság és a munkaszervezet látja el.

#### A munkaszervezet feladatai

A Munkaszervezet a HACS ügyviteli, adminisztratív szervezete, feladata az igazgatási és pénzügyi feladatok ellátása. A Munkaszervezet munkáját a munkaszervezeti vezető irányítja, akinek munkáját a LEADER munkatársak és a pénzügyi ügyintéző segítik.

Feladata a HKFS tervezési folyamat menedzselése, a HKFS megvalósítása, az alábbi fő részfeladatok ellátásával, a munkaszervezeti vezető irányítása mellett:

- a HACS tevékenységének koordinálása, adminisztrációs, titkársági feladatok elvégzése;
- szervezeti szabályzat, munkatervek, kommunikációs tervek elkészítése;

- térségi animáció, projektgenerálás;
- ügyfélszolgálati feladatok, információszolgáltatás, tájékoztatás a potenciális és tényleges támogatást kérők számára;
- beérkezett támogatási kérelmek értékelése, pályázatok felterjesztése döntésre (döntési jogkör nélkül)
- beérkezett projektjavaslatokról és a HBB döntéseiről szóló nyilvántartások, jegyzőkönyvek vezetése;
- beszámolók, előrehaladási jelentések összeállítása a
- döntés-előkészítő anyagok összeállítása a HACS, az elnökség, a HBB számára;
- Munkacsoport (FEMCS) ülések összehívása és az üléseken elhangzottokról emlékeztető készítése;
- javaslatétel a helyi felhívás és dokumentumainak végleges formájára, tartalmára.
- monitoring feladatok ellátása;
- a HACS működési költségeinek kezelése, elszámolások készítése, jelentések és kifizetési kérelmek benyújtása az Irányító Hatóságnak;
- a HACS szakmai képvisellete;
- operatív szintű kapcsolattartás, események szervezése és koordinálása;
- nyilvánosság biztosítását szolgáló tevékenységek ellátása;
- a HACS működéséhez szükséges technikai háttér, infrastruktúra biztosítása.

## A FELÜGYELŐ BIZOTTSÁG

A Közgyűlés az Egyesület működésének és gazdálkodásnak ellenőrzése céljából Felügyelő Bizottságot hoz létre.

A Felügyelő Bizottság kizárólag a Közgyűlésnek alárendelt testület.

A Felügyelő Bizottság 3 főből (1 elnök, 2 tag) áll.

A Felügyelő Bizottság tagjait a Közgyűlés nyílt szavazással, a jelenlévő tagok 2/3-os szavazattöbbségével, határozott időre, legfeljebb három (3) évre választja meg. A Felügyelő Bizottsági tagságot külső személy is betöltheti.

A Felügyelő Bizottság feladatai:

- az Egyesület pénz-és vagyonkezelésének vizsgálata és véleményezése;
  - a társadalmi szervezetek gazdálkodására vonatkozó jogszabályok és egyéb kötelező előírások betartásának ellenőrzése;
  - tagdíjak befizetésének ellenőrzése;
  - az éves mérleg felülvizsgálata;
  - a gazdálkodás célszerűségének, az előírt bevételek és kiadások teljesítésének évenkénti vizsgálata;
  - a bizonylati fegyelem betartásának ellenőrzése;
  - az egyesületi vagyon megóvása érdekében szükséges intézkedések megtételének ellenőrzése;
  - a működésével kapcsolatos részletes szabályok, a saját maga által alkotott Működési Szabályzat és ügyrend betartása.
- hogyan válhat valaki taggá, hogyan történik a szervezeti egységek kialakítása, a személyek kiválasztása,  
Az Egyesület rendes tagja lehet minden olyan természetes és jogi személy, vagy jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság, aki egyetért az Egyesület céljaival, elfogadja az Alapszabályt, a tagsági viszonyból származó kötelezettségeinek teljesítését vállalja, és felvételéhez a Közgyűlés egyszerű szótöbbséggel hozott határozatával hozzájárul. Az Egyesület tagságába való felvételhez a tagjelölt belépési nyilatkozatát és az Egyesület legalább két tagjának írásos ajánlását eljuttatja az Elnökséghez. A tagfelvételt a Közgyűlés dönt.

A tisztségviselőket a Közgyűlés választja az alábbi alapelvek szerint:

- Tisztségviselőnek csak az választható, aki megkapta a Közgyűlés szavazatainak kétharmados többségét.
  - A vezető tisztségviselőkre és a Felügyelő Bizottság tagjaira a Ptk. 3:22 §-ában rögzített összeférhetetlenségi, illetve kizáró szabályok irányadók. A vezető tisztségviselők ügyvezetési feladataikat személyesen kötelesek ellátni.
- a HACS tagokkal kapcsolatos alapelvárások, bármilyen hozzájárulás, amellyel a tagok, vagy egyéb partnerek segíthetik a HACS munkáját (ha van ilyen).

Az Egyesület tagjai éves tagdíjat fizetnek: önkormányzatok és vállalkozások évi 10.000,- Ft-ot, civil személyek és magánszemélyek évi 5000 Ft-ot.

Az értékelés/kiválasztás folyamatának bemutatása:

- a folyamat szakaszainak bemutatása, milyen módon, milyen gyakorisággal tervezik a pályázatok értékelését (folyamatos pályáztatást és szakaszos értékelést feltételezve);

Szakaszos értékelésre készülünk. A Pályázati Felhívásban megjelennek a tervezett szakaszok, a pályázatok felfüggesztésére kizárólag szakaszáraskor lesz lehetőség, abban az esetben ha a beérkezett pályázatok támogatási igénye eléri a forrás keretének 120%-át.

- kik vesznek részt a folyamat egyes szakaszaiban, mi a feladatuk és a felelősségük. Sokhelyütt ún. szelekción vagy értékelési bizottságok végzik a projektek értékelését. Ebben az esetben ezt jelezni kell a HFS-ben és be kell mutatni a működés szabályait:

Az értékelés/kiválasztás a Helyi Bíráló Bizottság ügyrendje alapján történik

Az értékelés folyamatát a Munkaszervezet, illetve a HBB végzi

#### Munkaszervezet feladatai az értékelés/kiválasztás folyamatában

- A HACS munkaszervezetének feladata az helyi felhíváshoz kapcsolódó tájékoztatás
- A HACS munkaszervezetének feladata figyelni a keret alakulását. Amennyiben az igény meghaladta a keret 120%-át, a munkaszervezet vezető intézkedik a pályázatok benyújtásának felfüggesztéséről.
- A HACS munkaszervezetének feladata a helyi felhíváshoz kapcsolódó pályázati adatlapban meghatározott adattartalom, valamint a helyi felhívásban megjelölt mellékleteknek az erre a célra rendszeresített felületen benyújtott helyi támogatási kérelmek előzetes tartalmi értékelésének elvégzése;
- A HACS munkaszervezete a helyi felhívásokra beérkező helyi támogatási kérelmek tartalmi értékelése keretében a helyi felhívás pontozási szempontrendszer alapján pontozza és szakmai indoklással látja el a helyi támogatási kérelmeket. Az elutasításra javasolt helyi támogatási kérelmeket szintén megfelelő indoklással látja el, amelyet javaslatként továbbít a HBB tagjainak a részére. A HACS munkaszervezete a támogatási kérelmek támogatási, vagy elutasítási javaslatait a megküldi a HBB tagoknak.

#### HBB feladatai az értékelés/kiválasztás folyamatában

- A Helyi Bíráló Bizottság feladata a HACS közgyűlése által átruházott hatáskörben a Felső-Bácska Vidékfejlesztési Egyesület, mint LEADER HACS által kidolgozott Helyi Fejlesztési Stratégia kritériumrendszeréhez való illeszkedés vizsgálata és ennek kapcsán az egyes helyi támogatási kérelmek értékelése, azokról támogatási javaslat készítése, vagy elutasítása.
- a HBB tagjai előzetesen áttekintik a HACS munkaszervezete által megküldött értékelési és pontozási javaslatot, illetve az elutasításra javasolt támogatási kérelmeket;
- a a HBB tagjai ülés keretében tárgyalják meg a HACS munkaszervezete által összeállított értékelési és pontozási javaslatot, továbbá az elutasításra javasolt kérelmek indokolásának megalapozottságát;



- majd a fentieket követően a HBB dönt a támogatási kérelmekről. Ennek során a támogatni javasolt kérelmek tekintetében döntési javaslatot állít össze és megállapítja a helyi támogatási kérelmek pontozását, és ezen dokumentumokat továbbítja az IH részére,
- a döntéshozás módjának bemutatása (súlyozásos pontozás, konszenzus, szavazás, ezek variációi, határozatképesség feltétele stb.);

A döntéshozás módja:

- a HBB üléseit annak elnöke hívja össze. A HBB ülésének időpontjára a munkaszervezet vezető tesz javaslatot,
- a HBB akkor határozatképes, ha a HBB tagok legalább 50 %-a jelen van; és ha a HBB ülésen és a döntések meghozatalakor egyik szféra sem rendelkezik a szavazatok 49%-át meghaladó hányaddal;
- amennyiben a határozatképesség más módon nem biztosítható, bármely megválasztott póttag behívható. Ez esetben a póttagra a tagra vonatkozó rendelkezések alkalmazandók.
- a HBB a benyújtott helyi támogatási kérelem alapján egyenként, egyszerű szótöbbséggel dönt a projektek támogatásáról, illetve elutasításáról. Szavazategyenlőség esetén a szavazást meg kell ismételni;
- HBB tagok minden helyi támogatási kérelemről külön-külön döntési javaslatot készítenek. (támogathatóság esetén a pontszám megállapítása, elutasítás esetén a pontszám megállapítása, és annak szakmai alátámasztása). A HBB köteles részletes indokolást készíteni, ha a helyi támogatási kérelmet elutasítja;
- a pontozás alapján a HBB a döntési javaslatairól döntési rangsort állít fel. A HBB a kérelemre vonatkozó támogató döntési javaslatot a kérelmek – helyi felhívásban előírt értékelési szempontoknak való megfelelés szerinti – sorrendje alapján tesz;
- a rangsor alapján és a rendelkezésre álló források és a támogatási igények egybevetése mellett a HBB meghatározza a támogatni javasolt helyi támogatási kérelmek körét (döntési rangsor), amelyet részletes szakmai indoklással és a megállapított pontozással lát el;
- a döntési javaslatokról összeállított döntési rangsort továbbítja az IH részére.
- a HBB feltétellel vagy csökkentett összeggel való támogatásra irányuló döntést nem hozhat;
- a HBB ülése zárt;
- a kiválasztás szempontrendszerének bemutatása.

A kiválasztás szempontrendszerét intézkedésenként a Helyi Fejlesztési Stratégia tartalmazza, illetve a Pályázati felhívások is tartalmazni fogják. A pontozási szempontokat figyelembe véve a munkaszervezet munkatársa Értékelési naplót vezet, amelyben az általa adott pontszámot indoklással is ellátja. A HBB tagjai ezeket az értékelési naplókat is megkapják a pályázatok anyagaival együtt.

## 2. számú melléklet

### HACS területi lefedése

